

วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

SSKRU Research and Development Journal

วารสารงานวิจัยและพัฒนา • มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Vol. 10 No. 2 July - December 2023 • ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ISSN 2730-4124 (Online)

วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566

ISSN 2730-4124 (Online)

เจ้าของ

ที่ปรึกษา

บรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ (ภายในสถาบัน)

กองบรรณาธิการ (ภายนอกสถาบัน)

รองศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง

ดร.สมพันธ์ เตชะอธิก

ดร.อุมารินทร์ ตูลารักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทับใจ สิกขา

ดร.ศุภชัย วรรณเลิศสกุล

ดร.นงลักษณ์ สูงสุมาลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา นาแพงหมื่น

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา

กำหนดการเผยแพร่

วัตถุประสงค์

สถานที่ติดต่อ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุกาพแสนยากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ จันทร์หมื่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัฒน์ ศรีสุวรรณ

นางอริสาพัชร จักรบุตร

นายสุรพงศ์ เป้าทอง

นายณัฐชาติ ศรีมะณี

นายทินวัชร เดชวัน

นางสาวจันจิรา ชาติมนตรี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัย กิจกรรมผลงานวิจัยที่อยู่ในรูป

บทความวิจัยของนักวิชาการหรือนักวิจัยจากหน่วยงานภายใน

และภายนอก

กองบรรณาธิการวารสารงานวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองฯ

จังหวัดศรีสะเกษ 33000

โทร. 045-643600- 5 ต่อ 9411 -9412

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายใน)

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ

Assoc. Prof.Dr. Saman Asaphum

รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์วัฒน์ จรรยาสุทธีวงศ์

Assoc. Prof.Dr. Phakawat Chanyasuthiwong

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิล

Asst. Prof.Dr.Sahutsa Ponnill

รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์

Asst. Prof.Dr. Phongsak Thongpanchang

รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา

Asst. Prof.Dr. Aimon Saenphuwa

ดร.เจษฎา ชาทรี

Dr. Jessada Chatree

สาขาการศึกษา และบริหารการศึกษา

(Education and Educational Administration)

สาขาการเมืองการปกครอง

Political administration

สาขาบริหารธุรกิจ

Business Administration

สาขาบริหารการศึกษา

Education Administration

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Humanities and Social Sciences

สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Science and Technology

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายนอก)

สาขาสังคม และพัฒนา (Social and Development Branch)

รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา ภาณุรัตน์

Assoc. Prof.Dr. Atchara Phanurat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุศลรัตน์

Asst. Prof.Dr. Santana Kunrat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Surin Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Surin Rajabhat University

สาขาประวัติศาสตร์ และโบราณคดี (History and Archeology)

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล

Assoc. Prof.Dr.Paitoon Mikusol

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ

Assoc. Prof.Dr. Thaveesilp Subwattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Surin Rajabhat University

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakrm University

สาขาการศึกษา และบริหารการศึกษา (Education and Educational Administration)

รองศาสตราจารย์ ดร.อัสวฤทธิ์ อุทัยรัตน์

Assoc. Prof.Dr. Asawarit Utharat

รองศาสตราจารย์จำเริญ อุ้นแก้ว

Assoc. Prof.Dr.Jamroen Unkaew

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธงไชย

Asst. Prof.Dr. Sompong Thongchai

อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทน์ประทีป

Dr. Anusorn Chanpratak

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University

สาขาสถิติและคณิตศาสตร์

Statistics and Mathematics

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakrm University

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Maha Sarakham Rajabhat University

สาขาศิลปะ และวัฒนธรรม (Arts and Culture)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ลำด่วน

Asst. Prof.Dr. Somchai Lamduan

ผศ.ดร.อุษณีย์ มาลี

Asst. Prof.Dr. Usanee Malee

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakrm University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Buriram Rajabhat University

สาขาภาษา และวรรณคดี (Language and Literature)

รองศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ ธรรมวัตร

Assoc. Prof.Dr. Jaruwan Thammawat

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakrm University

สาขาบริหารธุรกิจ และการบัญชี (Business Administration and Accounting)

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน

Assoc. Prof.Dr. Boonthawan VingWon

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนนท์ ประเสริฐสังข์

Asst. Prof.Dr. Sri Sunon Prasertsang

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช

Asst. Prof.Dr. Suwan Wangcharoendej

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Lampang Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Roi Et Rajabhat University

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakrm University

สาขากฎหมาย และการปกครอง (Law and Government Branch)

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ รัชชกุล

Assoc. Prof.Dr. Chaiyan Ratchakul

รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม

Asst. Prof.Dr. Kratanyu Kaewnam

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani University

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Kalasin University

สาขาสาธารณสุขและสุขภาพ (Public Health and Health)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ บุรีเลิศ

Asst. Prof.Dr. Onanong Buri Lert Ubon

ดร.ศรินรัตน์ จันทพิมพ์

Srinrat Chanthaphim

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ratchathani Rajabhat University

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University

สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Science and Technology)

รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณีต งามเสนห์

Assoc. Prof.Dr. Praneet Ngam-snae

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยณรงค์ นาวานุเคราะห์

Assoc. Prof.Dr. Chai Narong Navanukroh

รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจจนกร

Assoc.Prof.Dr.Damrongrit Wiboonkitthanakorn

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวัลย์ สีทา

Asst. Prof.Dr. Sutthawan Sitha

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Mae Fah Luang University

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นหลักและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัยภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 บทความบทความวิจัยภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 3 บทความ ได้แก่

บทความเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง อำเภอมือสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

บทความเรื่อง โมเดลเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG Model) สู่แนวทางการจัดการทรัพยากรภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนสูง จังหวัดสระแก้ว

บทความเรื่อง นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ

บทความเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

บทความเรื่อง แนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

จากบทความที่ คณาจารย์ นักวิจัย ได้นำเสนอในวารสารงานวิจัยและพัฒนาฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควรหากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะประการใดในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ประจวบ จันทร์หมื่น

บรรณาธิการ

บทความวิจัย

หน้า

การพัฒนาเคลือบซีเมนต์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์.....	1
The development of ash glaze from agricultural residues utilization among in Buriram province	
อุษณีย์ มาลี Usanee Malee	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปิฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว.....	11
People's participation in the management of Khok Pi Khong subdistrict administrative organization Muang Sakaeo district, Sakaeo province	
บัญชา ชื่นอุรา , อครเดช อินทร์วิเศษ , จินดาพร ภู่อัสร์,และเพ็ญศรี ชิตบุตร Banacha Chuenaura , Akadach Inwisat, Jindaporn Phusae and Pensri Chittabut	
นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ.....	22
Creative local food innovation for community economy in Thung Chai subdistrict Uthumphon Phisai district Sisaket province	
ทินวัชร เดชวัน , จันจิรา ชาตมินตรี Thinawat Dachwan , Junjira Chatmontree	
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.....	38
Motivation for work performance of personnel in the office of the Constitutional Court.	
ทวีสิน เจียรดอน,ดวงพร อุไรวรรณ Taveesin Chiandon and Duanporn Auraiwan	
แนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.....	60
Guidelines to improve of educational guidance entering Sisaket Rajabhat University.	
นายเทวา ขันติวงศ์ Thewa Khuntiwong	

การพัฒนาเคลือบซีเมนต์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์
The development of ash glaze from agricultural residues utilization
among in Buriram province

อุษณีย์ มาลี^{1*}

Usanee Malee^{1*}

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Faculty of Industrial Technology Buriram Rajabhat University

*Corresponding Author: usanee.ml@bru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 10 กันยายน 2566 แก้ไข: 9 ตุลาคม 2566 ตอบรับ: 22 ตุลาคม 2566	
คำสำคัญ: เนื้อดินพื้นบ้าน เคลือบซีเมนต์ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์	การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาพัฒนาเคลือบสำหรับนำมาใช้ในงานเซรามิกส์ โดยใช้หินฟืนม้าเนื้อดินพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซีเมนต์จากไม้ยางพารา นำมาหาอัตราส่วนผสมจากตารางสามเหลี่ยมด้านเท่า จำนวนอย่างละ 21 สูตร จากนั้นนำไปเผาที่อุณหภูมิ 1250 องศาเซลเซียส ในบรรยากาศแบบออกซิเดชันและรีดักชัน ผลการทดลองเคลือบซีเมนต์ที่ได้พบว่าเคลือบที่ได้จะมีลักษณะเป็นเคลือบมันและเคลือบกึ่งด้านกึ่งมัน ส่วนสีของเคลือบจะให้สีน้ำตาลอ่อนไปจนถึงสีน้ำตาลเข้มขึ้นตามอัตราส่วนผสมของดินที่เพิ่มขึ้นซึ่งเกิดจากปริมาณของเหล็กออกไซด์ (Fe_2O_3) ที่อยู่ในเนื้อดินเคลือบซีเมนต์จากไม้ยางพาราในอัตราส่วนผสมที่เท่ากันเช่นสูตรที่ 15 ปริมาณ ดินบ้านกรวด 20% ซีเมนต์ 40% และ หินฟืนม้า 40% เคลือบที่ได้จากซีเมนต์ไม้ยางพาราสามารถนำไปใช้ทำเคลือบในงานเซรามิกส์ได้

Article Info	Abstract
Article History: Received: 10 September 2023 Revised: 9 October 2023 Accepted: 22 October 2023	The purposes of this research were to 1) Study the utilization of agricultural residues in Buriram Province. 2) The development of ash glaze from the utilization of rubber tree to produce ceramic glaze is studied.
Keywords: Local clays Ash glaze Agricultural residues Buriram Province	The glaze consists of 3 major raw materials: rubber tree ash, Local clays and feldspar. Glaze formulae for 1250°C firing temperature and determined using tri-axial blend method. These mixtures are then calculated for find suitable percentage of mixtures of raw materials. The glaze colors appear after 1,250 degrees Celsius, vary from yellow to brown depends on the amount of added ash and clay. In the oxidation atmosphere: yellow to brown, in the reduction atmosphere: colors that appear green and green out of cream. In this study the appropriate amount of rubber tree ash for glazing on decorative were is between 40%, clay 20% and 40%. The rubber ash glaze can be used on decorative ware.

1. บทนำ

ระบบการผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะการผลิตพืชก่อให้เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยความไม่เข้าใจและการเข้าถึงข้อมูลในการใช้ประโยชน์จากวัสดุที่เหลือเหล่านั้น ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกวิธีการเผาเป็นหลักในการจัดการ ในประเทศไทยวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีกระจายอยู่ทั่วประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของแต่ละพื้นที่ โดยปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร พบว่า มีปริมาณถึง 43 ล้านตันต่อปี ที่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ (สามารถ ใจเตี้ย, 2563) ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดบุรีรัมย์ ทางจังหวัดได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกยางพาราในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จากรายงานการเพาะปลูกในปี 2564 พบว่าในจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 304,273 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564) [1] ไม้ยางพาราถือว่าเป็นไม้เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย นอกจากการขายน้ำยางแล้วยังมีการใช้ไม้ยางพาราในอุตสาหกรรมไม้แปรรูป ใช้ทำเฟอร์นิเจอร์และอื่น ๆ อีกหลายชนิด ในแต่ละปีจะมีการโค่นต้นยางพาราปีละ 25,000 ไร่ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ได้เพียง 30-35% ส่วนที่เหลือจะถูกเผาทิ้งและไม้ที่นำมาแปรรูปในแต่ละขั้นตอนจะมีการสูญเสียเนื้อไม้ในระบบการทำงานอย่างมาก เช่น ในการเลื่อยไม้ยางพาราจะมีการสูญเสียถึง 50-55% ซึ่งหากเราสามารถเพิ่มมูลค่าจากเศษเหลือทิ้งของไม้ยางพาราหรือนำส่วนที่มีการเผาทิ้งเป็นขี้เถ้า นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเซรามิกส์ ที่วัตถุดิบบางชนิดมีคุณสมบัติที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในส่วนผสมได้ การใช้วัตถุดิบที่เหลือทิ้งเหล่านี้ จะช่วยเพิ่มทางเลือกในการเลือกใช้วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์ได้อีกทางหนึ่ง ขี้เถ้าที่ได้จากพืชเป็นสารอนินทรีย์ที่เหลืออยู่หลังจากการเผาไหม้ของพืชชนิดต่าง ๆ ไม้ทุกชนิดเมื่อนำไปเผาจะให้ขี้เถ้า ซึ่งขี้เถ้าจากพืชมีองค์ประกอบทางเคมีที่ซับซ้อนมีส่วนประกอบของสารเชิงกรดและด่างปะปนกันอยู่ ซึ่งเกิดจากการที่พืชดูดธาตุอาหารจากดินเข้าไปใช้และสะสมในส่วนต่าง ๆ ของพืชเมื่อนำขี้เถ้า มาวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางเคมีจะพบว่าขี้เถ้าจากพืชมีองค์ประกอบของซิลิกา (SiO_2) อยู่ค่อนข้างสูงนอกจากซิลิกาที่พบในขี้เถ้าแล้วยังพบเหล็ก อลูมิเนียม แมกนีเซียม โพแทสเซียม และแคลเซียม อยู่ในองค์ประกอบของขี้เถ้าด้วย ดังตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของขี้เถ้าจากไม้ชนิดต่าง ๆ จากผลงานวิจัยของ ไพจิตร อังศิริวัฒน์ และอรนุช จินดาสกุลยนต์ [2-3] โดยมีการใช้ขี้เถ้าบางส่วนมีการนำไป ใช้งานการเกษตรในการปรับปรุงดินและจากปริมาณของซิลิกาที่ได้จากขี้เถ้าพืชได้มีการนำคุณสมบัติที่ได้ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้เป็นส่วนผสมมวลรวม ในการผลิตคอนกรีต [4] จากองค์ประกอบทางเคมีที่ได้จากขี้เถ้าได้มีการศึกษาเพื่อนำขี้เถ้าที่ได้จากพืชมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในการผลิตเป็นเคลือบเซรามิกส์

เสริมศักดิ์ นาคบัว [5] ได้กล่าวไว้ว่า เคลือบเซรามิกส์ คือชั้นของแก้วบางๆ ที่เคลือบอยู่บนผิวของผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์เกิดความสวยงาม มีความแข็งแรงทนทาน และช่วยให้ทำความสะอาดได้ง่ายขึ้น เคลือบเซรามิกส์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภท เคลือบซีเถ้าเป็นเคลือบอีกประเภทหนึ่งที่มีความสวยงาม พบว่า มีการผลิตครั้งแรกในประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ถัง เรียกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดนี้ว่า เคลือบเซลาดอน (Celadon) ซึ่งชาวจีน ใช้ภูมิปัญญาในการผลิตโดยใช้ส่วนผสมของเคลือบเพียงสามชนิดที่ได้จากส่วนผสมของซีเถ้าไม้ ดิน และแร่หินฟันม้า เนื่องจากซีเถ้ามีคุณสมบัติเป็นด่างจึงช่วยให้เคลือบหลอมละลายได้ดียิ่งขึ้น เคลือบเซลาดอนที่ได้จะมีสีเขียวอมฟ้า สีเขียวอมเทาเป็นต้น

งานวิจัยนี้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากต้นยางพาราเพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบพื้นฐานในการผลิตเคลือบเซรามิกส์โดยใช้วัตถุดิบหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ซีเถ้าจากไม้ยางพารา ดินพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และหินฟันม้า นำมาใช้เป็นส่วนผสมเพื่อเพิ่มทางเลือกในการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นช่วยเพิ่มมูลค่าของเหลือทิ้งทางการเกษตรให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่เป็นเกษตรกรที่ปลูกยางพารา ผู้ที่สนใจทั่วไปและชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดและในพื้นที่ใกล้เคียง

รูปที่ 1 ต้นยางพาราที่ปลูกในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของซีเถ้าไม้ในประเทศไทย

Type of ashes	Chemical composition of ashes								
	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	CaO	MgO	K ₂ O	Na ₂ O	P ₂ O ₅	MnO
ต้นยางพารา	1.71	0.21	0.15	43.37	6.98	11.04	0.21	3.35	0.26
ต้นยูคาลิปตัส	4.46	0.82	0.78	41.84	7.34	5.48	0.33	3.52	0.16
ซีเถ้าแกลบ	96.00	1.00	0.04	0.48	0.22	0.90	0.26	0.02	0.19
ซีเถ้าขานอ้อย	60.75	3.46	9.63	13.70	-	5.88	-	2.61	0.84
ซีเถ้าไม้ทั่วไป	30.99	8.91	3.04	22.42	3.33	3.91	2.33	1.91	1.26

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของเนื้อดินพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์

Type of ashes	Chemical composition of ashes								
	SiO ₂	Al ₂ O ₃	Fe ₂ O ₃	CaO	K ₂ O	MnO	SO ₃	Rb ₂ O	ZrO ₂
เนื้อดิน บ้านกรวด	60.33	16.97	15.15	1.20	3.61	-	0.77	0.05	0.14

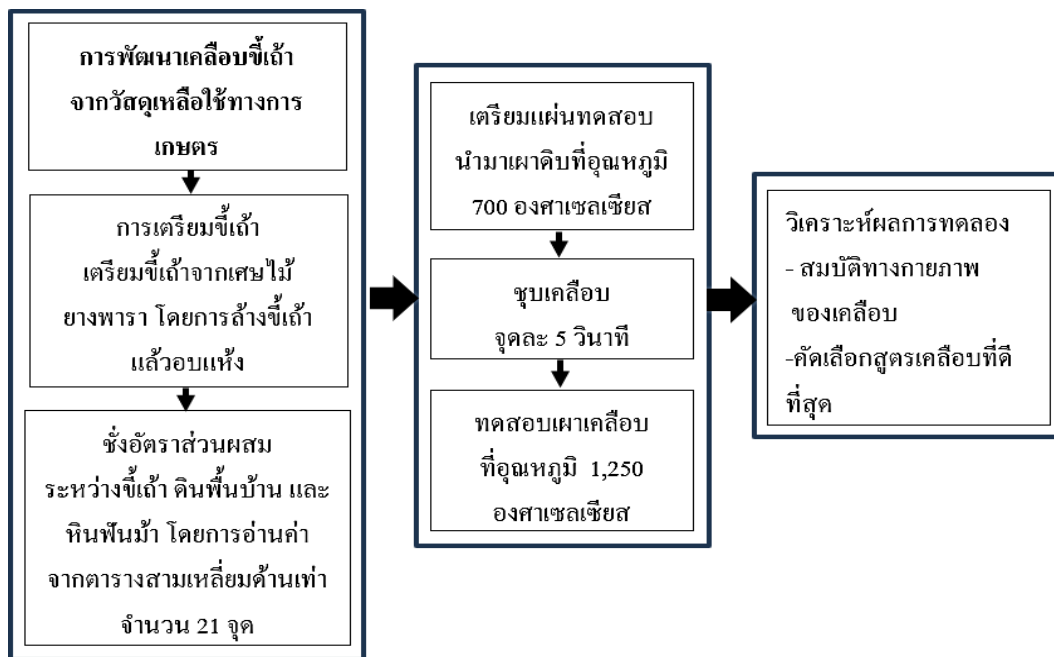
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์
- 2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาเคลือบสำหรับนำมาใช้ในงานเซรามิกส์

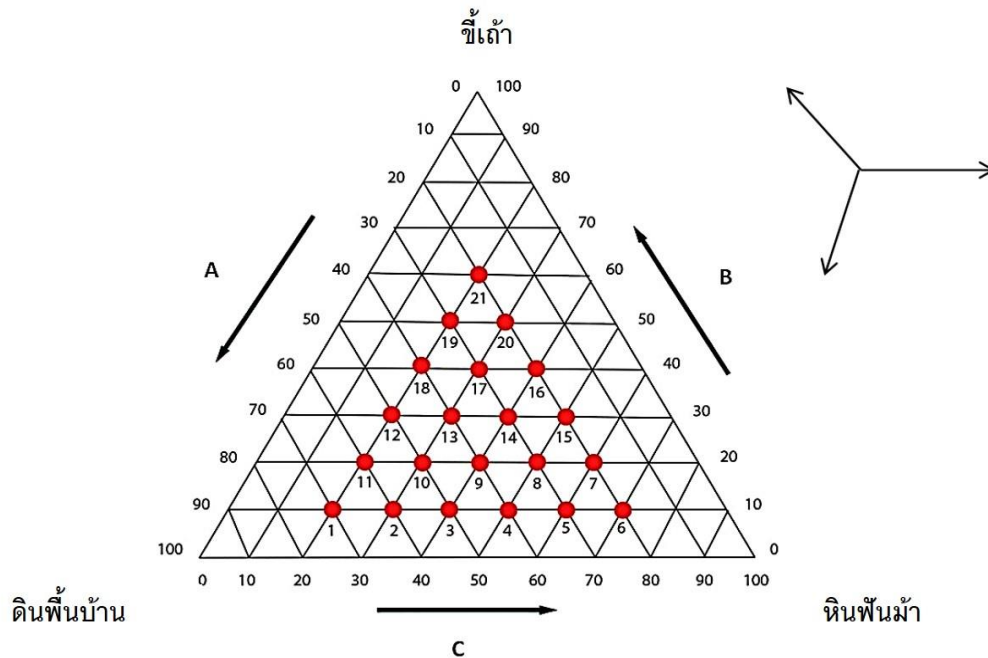
3. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาเคลือบซีเมนต์ที่ได้จากได้จากวัสดุเหลือทิ้ง ได้กำหนดรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

- 3.1 เตรียมซีเมนต์ที่ได้จากเศษไม้ยางพาราโดยนำไม้ที่ได้มาทำการเผาให้เป็นซีเมนต์ จากนั้นทำการล้างแล้วอบให้แห้ง
- 3.2 นำซีเมนต์ที่เตรียมได้มาร่อนผ่านตะแกรง 100 เมช
- 3.3 เตรียมวัตถุดิบเพื่อใช้ทำส่วนผสมโดยนำเนื้อดินพื้นบ้าน อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผ่านกระบวนการในการเตรียมดินมาผ่านตะแกรงร่อน 100 เมช
- 3.4 เตรียมวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมเคลือบประกอบด้วยซีเมนต์จากไม้ยางพารา เนื้อดินพื้นบ้าน อำเภอบ้านกรวดและหินฟันม้า จากนั้นหาอัตราส่วนผสมโดยวิธีแปรส่วนผสมในตารางสามเหลี่ยม (Tri-axial blend)
- 3.5 จากนั้นนำอัตราส่วนของสารที่คำนวณได้ในแต่ละสูตรมาชั่งแล้วบดผสมเคลือบ
- 3.6 นำน้ำเคลือบที่ได้มาชุบเคลือบบนแผ่นทดสอบที่ทำจากเนื้อดินสำเร็จรูปชนิดสโตรนแวร์ของบริษัท คอมพาวเคิลย์ จำกัด ชนิดPBB ที่ผ่านการเผาที่อุณหภูมิ 700 องศาเซลเซียส
- 3.7 เผาทดสอบเคลือบที่อุณหภูมิ 1250 องศาเซลเซียส ในบรรยากาศออกซิเดชั่นและบรรยากาศรีดักชั่น
- 3.8 วิเคราะห์ผลการทดลองเพื่อหาอัตราส่วนผสมที่ดีที่สุดจากนั้นนำไปทดลองเคลือบกับผลิตภัณฑ์

รูปที่ 2 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

รูปที่ 3 ทฤษฎีสามเหลี่ยมด้านเท่าสำหรับหาอัตราส่วนผสมเคลือบขี้เถ้า

ตารางที่ 3 แสดงอัตราส่วนผสมของเคลือบซีเมนต์ยางพารา

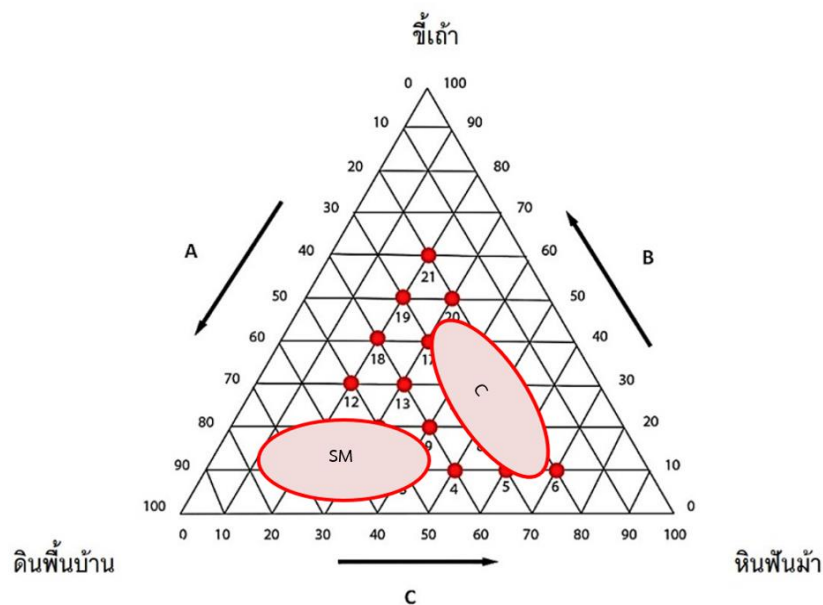
ลำดับ	ซีเมนต์ ยางพารา	ดิน พื้นบ้าน	หินฟืนม้า	ลำดับ	ซีเมนต์ ยางพารา	ดิน พื้นบ้าน	หินฟืนม้า
1	10	70	20	12	30	50	20
2	10	60	30	13	30	40	30
3	10	50	40	14	30	30	40
4	10	40	50	15	40	10	50
5	10	30	60	16	40	20	40
6	10	20	70	17	40	30	30
7	20	20	60	18	40	40	20
8	20	30	50	19	50	30	20
9	20	40	40	20	50	20	30
10	20	50	30	21	60	20	20
11	20	60	20				

4. อภิปรายผล

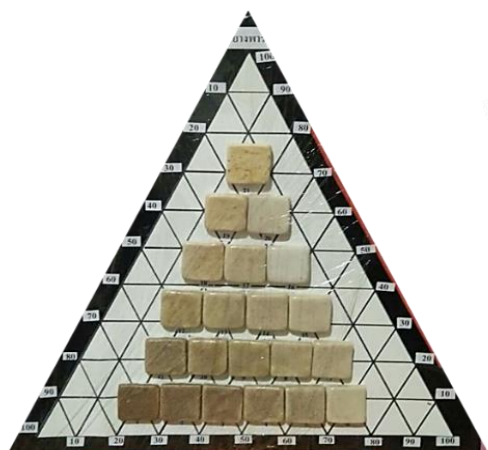
การทดลองเคลือบซีเมนต์จากวัตถุดิบหลัก 3 ชนิดประกอบด้วยซีเมนต์จากต้นยางพารา เนื้อดิน พื้นบ้านอำเภอบ้านกรวดและแร่หินฟืนม้า จำนวน 21 สูตร นำไปเผาที่อุณหภูมิ 1,250 องศาเซลเซียส ในบรรยากาศแบบออกซิเดชั่น (OF) และบรรยากาศแบบรีดักชั่น (RF) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ผล การทดลองเคลือบหลังเผาเพื่อตรวจสอบสมบัติทางกายภาพหลังเผา ลักษณะของเคลือบและ การหลอม ตัวของเคลือบหลังเผา ผลการทดลองพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของวัตถุดิบ พบว่า ซีเมนต์ต้นยางพารามีแคลเซียมถึงร้อยละ 43.37 มีโพแทสเซียมร้อยละ 11.04 และพบ เหล็กออกไซด์ร้อยละ 0.15 เนื้อดินบ้านกรวดมีองค์ประกอบของซิลิกา ร้อยละ 60.33 อลูมินา ร้อยละ 16.97 และยังพบ องค์ประกอบของเหล็กออกไซด์สูงถึงร้อยละ 15.15

ผลการทดลองเคลือบจากตารางสามเหลี่ยมด้านเท่า เผาที่อุณหภูมิ 1250 องศาเซลเซียส พบว่า ทุกสูตรให้สีน้ำตาลไปจนถึงสีน้ำตาลเข้ม ลักษณะของเคลือบจะเป็นเคลือบมันวาว เคลือบกึ่งด้าน กึ่งมัน ไปจนถึงเคลือบด้าน ดังเช่น เคลือบในสูตรที่ 6, 7, 8, 14, 15, 16, 17, 20 เคลือบจะมีความ มันวาวมีการหลอมตัวที่ดี ส่วนในสูตรที่ 1, 2, 3, 4, 10, 11 ลักษณะของเคลือบจะเป็นเคลือบกึ่งด้านกึ่งมัน และเมื่อนำมาทดลองเผาในบรรยากาศแบบรีดักชั่น ลักษณะของผิวเคลือบที่ได้ จะให้ลักษณะผิว คล้ายกับการเผาในบรรยากาศแบบออกซิเดชั่น การเผาเคลือบซีเมนต์ในบรรยากาศปกติจะให้สีน้ำตาล อ่อนไปจนถึงสีน้ำตาลเข้ม และหากเผาในบรรยากาศรีดักชั่นจะให้สีเขียวย่อมน ๆ ปนเหลือง

ซึ่งสีน้ำตาลที่ได้เกิดจากส่วนผสมจากขี้เถ้าและเนื้อดินพื้นบ้าน ซึ่งวัตถุดิบทั้ง 2 ชนิด ที่มีองค์ประกอบของเหล็กออกไซด์ (Fe_2O_3) ซึ่งตรงกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของวัตถุดิบทั้ง 2 ชนิด ขี้เถ้าไม่ยางพารา พบเหล็กออกไซด์ ร้อยละ 0.15 เนื้อดินบ้านกรวด พบร้อยละ 15.15 และเมื่อนำมาพิจารณาจากอัตราส่วนผสมจะพบว่าสูตรเคลือบที่มีองค์ประกอบของดินพื้นบ้านในปริมาณที่มากเคลือบจะมีลักษณะผิวด้านไปจนถึงกึ่งด้านกึ่งมัน เนื่องมาจากในดินพื้นบ้านมีปริมาณของซิลิกาในกลุ่มกรดสูงซึ่งเป็นตัวทนไฟพบว่ามีอยู่ถึง ร้อยละ 60.33 จึงทำให้เกิดเคลือบด้านไปจนถึงเคลือบกึ่งด้านกึ่งมัน ส่วนในสูตรที่มีปริมาณของดินพื้นบ้านไม่เกินร้อยละ 30 และอัตราส่วนของขี้เถ้าอยู่ที่ร้อยละ 30 – 40 จะให้ความมันวาวของเคลือบดีกว่าดังเช่น อัตราส่วนผสมที่ 15 และ 16 อัตราส่วนผสมของขี้เถ้าอยู่ที่ร้อยละ 40 หินพื้นม้าร้อยละ 40-50 และดินพื้นบ้านอยู่ที่ร้อยละ 10 – 20 จะให้ความมันวาวของเคลือบที่ดีและการแตกรานที่ผิวเคลือบมีน้อย อาจเนื่องมาจากมีปริมาณของเนื้อดินพื้นบ้านในส่วนผสมน้อยทำให้สมบัติการขยายตัวและการหดตัวของดินและเคลือบมีความสัมพันธ์กันจึงลดการร้าวตัวของเคลือบและในอัตราส่วนผสมดังกล่าวยังมีปริมาณของหินพื้นม้า ที่เป็นตัวช่วยหลอมในปริมาณมากทำให้มีการหลอมตัวของเคลือบที่ดี

รูปที่ 4 ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนผสมระหว่างขี้เถ้า ดินพื้นบ้านและหินพื้นม้า

เคลือบซีเถ้าไม้ยางพารา 1250 °C (OF)

เคลือบซีเถ้าไม้ยางพารา 1250 °C (RF)

รูปที่ 5 เคลือบซีเถ้าไม้ยางพาราเผา 1250 °C ในบรรยากาศ ออกซิเดชั่น (OF) และรีดักชั่น (RF)

จากผลการทดลองที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำเคลือบในสูตรที่ 16 ซึ่งมีอัตราส่วนผสมคือ ซีเถ้าไม้ยางพารา 40 ดินพื้นบ้าน 20 และหินฟันม้า 40 มาทดลองเคลือบผลิตภัณฑ์

รูปที่ 6 เคลือบซีเถ้าไม้ยางพาราเผา 1250 °C ในบรรยากาศออกซิเดชั่น (OF)

5. สรุปผลการวิจัย

การทดลองนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำเป็นเคลือบซีเมนต์จากไม้ยางพารา โดยใช้ส่วนผสมกับวัตถุดิบคือดินพื้นบ้านอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์และหินฟันม้า ห่อตราส่วนผสมเคลือบ โดยใช้ตารางสามเหลี่ยมด้านเท่าจำนวน 21 สูตร เเผที่อุณหภูมิ 1250 องศาเซลเซียส ในบรรยากาศแบบออกซิเดชันและรีดักชัน ผลการทดลองพบว่าการเผาในบรรยากาศแบบออกซิเดชันจะให้สีน้ำตาลไปจนถึงสีน้ำตาลเข้มเนื่องจากองค์ประกอบของเหล็กออกไซด์ (Fe_2O_3) ในส่วนผสมของดินและซีเมนต์ ส่วนในบรรยากาศแบบรีดักชันจะให้สีน้ำตาลและสีเขียวอ่อน ๆ ปนเหลือง ลักษณะผิวเคลือบมีความมันวาว ไปจนถึงเคลือบด้านและเคลือบกึ่งด้านกึ่งมัน ปริมาณของซิลิกาในเนื้อดินพื้นบ้านและปริมาณของต่างในซีเมนต์และหินฟันม้ามีผลกับลักษณะการหลอมตัวของเคลือบ จากงานวิจัยนี้เคลือบซีเมนต์ ไม้ยางพาราสามารถใช้ทำเคลือบสำหรับเคลือบผลิตภัณฑ์ได้ แต่ต้องนำไปทดสอบการรานตัว หากจะนำไปใช้ทำเคลือบชุดผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). สืบค้นเมื่อ 31/8/2565.แหล่งที่มา : <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/prcaidata/files/houseland%2064.pdf>
- [2] ไพจิตร อังศิริวัฒน์. (2547). รวมสูตรเคลือบเซรามิกส์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [3] อรุณ จินดาสกุลยนต์. (2556). ซีเมนต์สำหรับเคลือบเซรามิกส์. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6, 1 มีนาคม 2561. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- [4] Cordeiro, et al. (2009). Ultrafine grinding of sugar cane bagasse ash for application as pozzolanic admixture in concrete, cement and concrete research, (39): 110-115.
- [5] เสริมศักดิ์ นาคบัว. (2554). เตาและการเผาเคลือบซีเมนต์พืช. ศิลปกรรมสาร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1.
- [6] ลดา พันธุ์สุขุมธนา. (2547). เคลือบซีเมนต์: เอกสารประกอบการฝึกอบรมวันที่ 27-28 มีนาคม 2547 ณ ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จ.สกลนคร. กรุงเทพมหานคร. กรมวิทยาศาสตร์บริการ.
- [7] สามารถ ใจเตี้ย. (2563). การใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของเกษตรกรในเทศบาล ตำบลขี้เหล็ก. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร. (สิงหาคม 2563): 79-88

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

People's participation in the management of Khok Pi Khong subdistrict
administrative organization Muang Sakaeo district, Sakaeo province

บัญชา ชื่นอรุณ^{1*} อครเดช อินทวิเศษ² จินดาพร ภู่อัส³ และเพ็ญศรี ชิตบุตร⁴

Bancha Chuenaura^{1*}, Akadach Inwisat², Jindaporn Phusae³ and Pensri Chittabut⁴

นักศึกษาสารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว^{1 2 3}

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว⁴

*Corresponding Author: pensri@vru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 8 กันยายน 2566 แก้ไข: 15 ตุลาคม 2566 ตอบรับ: 25 ตุลาคม 2566	การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การ บริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง และเพื่อศึกษาระดับในการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกปีฮ่อง กระทำการผ่านการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาในตำบล เช่น การเสนอความต้องการ ปัญหาที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ ผ่านตัวแทนในพื้นที่ของตน การเข้าร่วมเวทีประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นและเจรจาอย่างเป็นทางการร่วมกับผู้ที่ ดำเนินโครงการ และร่วมวางแผนการดำเนินงานขององค์การ บริหารงานส่วนตำบลโคกปีฮ่อง ในขณะที่ ระดับของการควบคุม โดยประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกปีฮ่องยังอยู่ในระดับที่น้อย เนื่องจากประชาชน ส่วนใหญ่ยังมีลักษณะของความเกรงใจในฐานะของความเป็น เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการประจำ ข้าราชการท้องถิ่น โดยแสดงความ คิดเห็นเป็นไปในลักษณะคล้อยตามและเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเสียส่วนใหญ่

Article Info	Abstract
Article History: Received: 8 September 2023 Revised: 15 October 2023 Accepted: 25 October 2023	
Keywords: Participation Administration KHOK PI KHONG Subdistrict Administrative Organization	The primary objectives of this research are to investigate and analyse the nature and extent of citizen participation in the administrative activities of the Khok Pi Khong Subdistrict Administrative Organization (Khok Pi Khong SAO). In order to achieve these objectives, the study employs the method of participant observation. The findings of this study revealed that the involvement of individuals within the local community in the governance of the SAO is characterized by their active engagement in the provision of diverse information pertaining to the development of the subdistrict. This active participation encompasses activities such as articulating emerging needs or challenges through their locally elected representatives, participating in forums to express their opinions, engaging in formal negotiations with project implementers, and actively participating in the planning processes of the SAO. Meanwhile, the extent of citizen control over the administration of the SAO remains relatively limited. This can be attributed to the prevailing disposition of individuals to demonstrate deference towards government officials, encompassing both permanent officials and political figures. As a consequence, public opinions are predominantly expressed in a manner that closely aligns with the viewpoints espoused by the officials overseeing the respective projects.

1. บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นกระบวนการสำคัญของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งการมีส่วนร่วมในระดับประเทศ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น โดยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 4 คือ 1. ราชการส่วนกลาง หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ 2. ราชการส่วนภูมิภาค หมายถึง หน่วยงานของทางราชการที่ได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลางให้ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของประเทศ และทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3. ราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้คนในท้องถิ่นบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาและให้บริการแก่คนในท้องถิ่นเอง [1] ปัจจุบันราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ฝึกให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นอันเป็นที่อยู่ของตนเอง เกิดความหวงแหนและความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น [2] การมีส่วนร่วมของประชาชนก็มีความสำคัญ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ และประชาชนร่วมรับผลประโยชน์

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีช้าง (อบต.โคกปีช้าง) เป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีบทบาทหน้าที่ในงานที่รับผิดชอบการพัฒนาตำบลทั้งในด้านต่าง ๆ เช่น งานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น งานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น งานที่เกี่ยวกับการป้องกันความปลอดภัย งานที่เกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม งานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น งานที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีช้าง จำเป็นจะต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ใช้บริการ และผู้เป็นเจ้าของอำนาจ ให้เข้ามามีส่วนในการดำเนินงานในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีช้าง และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารงาน การร่วมตัดสินใจร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามกระบวนการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจโดยอาศัยศักยภาพของพื้นที่และประชาชนในพื้นที่ภายใต้การสนับสนุนดูแลจากรัฐบาล และตระหนักถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีช้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีช้างที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลโคกปีช้างให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลสภาพบริบทพื้นที่ของตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอมือเืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการลงพื้นที่ การสอบถามสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโคกปีฆ้องผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จากการเข้าร่วมการจัดเวทีประชาคมร่วมกับชุมชนในตำบลโคกปีฆ้อง

4. อภิปรายผลการวิจัย

การปกครองตนเองโดยรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Self Government) เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม การกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่น ถือเป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างอำนาจรัฐประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีอำนาจการปกครองตนเองโดยปลอดจากการแทรกแซงของรัฐบาลหรือองค์กรใด ๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้การใช้อำนาจรัฐในชุมชนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายตามระดับพัฒนาการของชุมชนแต่ละแห่งได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น โดยหลักการสำคัญที่สนับสนุนเหตุผลและความจำเป็นของการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัย การพัฒนา และการมีส่วนร่วม (2) เพื่อสร้างความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม และความหลากหลายทางชีวภาพ (3) เพื่อการสร้างสมดุลแห่งรัฐในการใช้อำนาจปกครองบริหารในยุคสมัย แห่งประชาธิปไตย และ (4) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 มีสามประการ ได้แก่ หลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย การบริหารงานบุคคล และการบริหาร การเงินการคลังของตนเอง ภายใต้กรอบของกฎหมายและภายใต้หลักความเป็นรัฐเดี่ยวในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลักการจัดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดินโดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะ ระดับชุมชน ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาครับผิดชอบการดำเนินการกิจของรัฐในระดับประเทศและในระดับภูมิภาค และให้คำปรึกษา

สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงเท่าที่จำเป็น และหลักประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประหยัด) และประสิทธิผล (สำเร็จตามเป้าหมาย) มีคุณภาพมาตรฐานบริหารงานอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักของการกระจายอำนาจทางการปกครอง (Decentralization) [3]

สภาพทั่วไปและสภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง

ตำบลโคกปี่ฆ้อง เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยมีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชา อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยการเดินทางโดยใช้รถยนต์ประมาณ 237 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองสระแก้ว ประมาณ 11 กิโลเมตร ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดสระแก้วประมาณ 17 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 418.90 ตารางกิโลเมตร (261,812.50 ไร่) ตำบลโคกปี่ฆ้อง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองการบริหาร มีการพัฒนาส่งเสริม การรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมกระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนในเขตของตำบลโคกปี่ฆ้อง ได้ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี ด้านการเมืองการบริหาร เน้นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ บริการประชาชนอย่างเต็มความสามารถและทั่วถึง ด้านสังคม เทศบาลส่งเสริมสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมมากที่สุด

สภาพปัญหาที่พบในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาสาธารณสุขภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม วาตภัย อัคคีภัย ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาโรคระบาดที่เกิดขึ้นจากคน เกิดจากสัตว์ ที่ส่งผลกระทบต่อคร่าชีวิตประชาชนและสัตว์ต่าง ๆ ในตำบล เช่น โรคไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก โรคมือ เท้า ปาก โรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น ปัญหาประชาชนมีรายได้น้อย การศึกษาต่ำ ประชาชนในตำบลยังมีรายได้น้อย มีหนี้สินเยอะ ไม่เพียงพอในการดำเนินชีวิต ค่าครองชีพสูง ปัญหาการคมนาคม การสัญจรของประชาชนในตำบลโคกปี่ฆ้อง เนื่องจากการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในตำบล เช่น เส้นทางคมนาคมในบางหมู่บ้านยังเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง ทำให้ช่วงฤดูฝนถนนลื่น เป็นหลุมเป็นบ่อ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนของประชาชน และปัญหายาเสพติดในชุมชนตำบลโคกปี่ฆ้อง จากการรายงานของสถานีตำรวจภูธรปางสีดาและสถานีตำรวจภูธรเขาสิงโต ได้แจ้งให้กำนันองค์การบริหารส่วนตำบลทราบนั้นพบว่า ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องมีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า เนื่องจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำ ประชาชน หน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง ที่ช่วยสอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น เช่น การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส

การฝึกอบรมให้ความรู้ ถ้านอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ ก็เป็นเรื่องของอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องก็ได้ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด [4]

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง มุ่งพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า เพื่อประชาชนในตำบล ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงกำหนดเป้าประสงค์เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการต่างๆ ตามพันธกิจและ วิสัยทัศน์ คือ 1) การบริหารงานและปฏิบัติงานของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น 2) ระบบด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 3) การจัดการด้านสวัสดิการ สังคมให้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพ ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น 4) การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู 6) ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตและได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และผลที่คาดว่าจะได้รับในการดำเนินงานโครงการทุกโครงการนั้นให้เกิดผลลัพธ์และประสิทธิภาพกับ ประชาชนและชุมชนในตำบลโคกปี่ฆ้องเป็นหลัก

เป้าประสงค์ การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ คือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบุคลากร เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ควบคุมกำกับดูแล เพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานบริหารและควบคุม ด้านงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ 2) ส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของ บุคลากร ปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติราชการ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้มีความทันสมัย นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ 3) รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนตื่นตัว ถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง การบริหาร การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่มาก นับเป็นตัวชี้วัดว่า ในท้องถิ่น ท้องที่นั้น ๆ ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และ ร่วมตรวจสอบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้การบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้มากที่สุด นอกจากนี้การเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีผลให้การดำเนินงาน ของท้องถิ่นเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ลดการทุจริต และลดความขัดแย้งในการทำงาน [5]

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับ ว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย และเป็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมี ส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) [6] การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ

ดังนั้น การสร้างกระบวนการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง ถือเป็นการพยายามสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในมิติต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย ผ่านการสร้างกระบวนการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง มีการเชิญประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นของตนหรือการเสนอปัญหาผ่านตัวแทนสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง เพื่อเข้าไปเสนอในที่ประชุมสภา และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนปัญหากับหมู่บ้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมหรือแผนงานโครงการที่ตอบสนองต่อคนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ [7] ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากระดับของการมีส่วนร่วมน้อยสุดไปหาระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล นับเป็นระดับการมีส่วนร่วมในขั้นพื้นฐานและเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินการ หรือผู้วางแผนการดำเนินโครงการกับประชาชนในพื้นที่ในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านวิธีการต่าง ๆ แต่ยังไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน โดยการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลที่จะใช้สำหรับการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการหรือการบริหารจัดการ ได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาให้ข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นระดับของการร่วมระดมความคิดเห็นและเจรจาอย่างเป็นทางการของผู้ที่ดำเนินงาน ดำเนินโครงการและประชาชนในพื้นที่ เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ โดยใช้วิธีการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้ดำเนินงานในองค์กร ผู้วางแผนโครงการร่วมกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนเตรียมการโครงการ และการเจรจาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงาน และเพื่อเป็นการหาทางประนีประนอมระหว่างกัน

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นตอนของการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในแผนการดำเนินงานของโครงการ

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะใช้วิธีการเจรจาหาข้อสรุป หรือการลงประชามติ ทั้งนี้ ในการลงประชามติที่สามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี ขึ้นอยู่กับความชัดเจนในแต่ละประเด็น มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อดี ข้อเสียของประเด็นดังกล่าวกับประชาชนอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด [8]

5. สรุปผลการวิจัย

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้องโดยใช้การมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดับการให้ข้อมูล โดยการสร้างการรับรู้ข้อมูลให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยการให้สมาชิก อบต. นำข้อมูลที่เป็นปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน ตลอดจนข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ โดยการพัฒนาและนำมาจัดทำแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง ทั้งนี้เน้นให้ความสำคัญกับปัญหาและความต้องการที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน โดยใช้กระบวนการทำงานของสมาชิก อบต. ในแต่ละพื้นที่หาข้อมูลความต้องการและความจำเป็นของหมู่บ้านที่ตนเป็นตัวแทน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาเสนอในที่ประชุมในลำดับถัดไป

ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยในการจัดทำ

แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นการรับฟังข้อคิดเห็นจากภาคประชาชน โดยการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องในแต่ละความรับผิดชอบของงานโครงการด้านต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง ได้จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านในการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การร่วมเสนอความต้องการ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นโดยตรง และนำไปสู่กระบวนการการร่วมตัดสินใจของคนในชุมชนในการนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง

ระดับการปรึกษาหารือ โดยส่วนใหญ่แล้วในการดำเนินโครงการของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลหรือรับผิดชอบโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องจะมีการร่วมปรึกษาหารือทั้งในระดับผู้บริหารสูงสุด ร่วมกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง และร่วมหารือกับภาคประชาชนก่อนการเริ่มดำเนินโครงการทุกครั้ง เพื่อให้เกิดการกำหนดกิจกรรมหรือแผนงานโครงการที่ตอบสนองต่อคนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแนวทางความต้องการของประชาชน

ระดับการวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนนี้ต่อเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือของผู้ดำเนินงานในองค์กร ผู้วางแผนโครงการร่วมกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกันตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนเตรียมการโครงการ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนยังช่วยให้เกิดการประนีประนอมกันของประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับประโยชน์หรือไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้พร้อมกันในช่วงเวลาดังกล่าวได้ เนื่องจากมีการเจรจาหาข้อตกลงร่วมกันแล้ว และมีแผนในการพัฒนาในพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ในตำบลในอนาคต

ระดับการร่วมปฏิบัติ การร่วมปฏิบัติของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นขั้นของการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในแผนการดำเนินงานของโครงการ เช่น การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมโครงการและร่วมปฏิบัติการในโครงการต่าง ๆ ในขั้นตอนที่จะต้องใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลโคกปี่ฆ้อง หรือเรียกว่าเป็นการ “ร่วมแรง” หรืออาจจะเกิดขึ้นในลักษณะของการให้การสนับสนุนด้านสิ่งของ เงินทุน ให้การสนับสนุนพื้นที่ หรือเรียกว่าเป็นการ “ร่วมใจ” ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง

ระดับการควบคุมโดยประชาชน การออกเสียงประชามติโดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นอยู่ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิของประชาชนในการออกเสียงประชามติไว้ [9] แต่ในแนวทางการปฏิบัติผลลัพธ์การออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้องยังอยู่ในระดับที่น้อย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีลักษณะของความเกรงใจในฐานะของความเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการประจำ ข้าราชการท้องถิ่น โดยแสดงความคิดเห็นเป็นไปในลักษณะคล้อยตามและเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเสียส่วนใหญ่

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมพิจารณาตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติงาน ร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารปกครองในระดับท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานด้านการพัฒนามีส่วนประกอบสำคัญคือประชาชนในท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น รวมถึงผู้นำในองค์กรท้องถิ่นล้วนมีความจำเป็นในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนให้เกิดการพัฒนาและสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของชุมชนท้องถิ่นและความรู้สึกผูกพันซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารท้องถิ่นที่มุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในระดับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการทำให้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ทุกคนในชุมชนตระหนักถึงความจำเป็นและควรเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นปกติในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางและกระบวนการต่างๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ให้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากประชาชนมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วม ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อการพัฒนาการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง ดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้
2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด
3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง
4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังสามารถเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้น

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] ทวนธง ครุฑจ้อน. (2561). การปกครองท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่น. สงขลา. นาคศิลป์โฆษณา
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 21/9/2566 แหล่งที่มา: <http://www.parliament.go.th/Library>
- [3] วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- [4] องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง. (2562). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 21/9/2566แหล่งที่มา:http://www.kokpeekhong.go.th/select_news.php?news_id=777
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3/10/2566 แหล่งที่มา : http://www.odloc.go.th/web/wp-content/uploads/2014/08/2km_001.pdf
- [6] อรทัย กิกผล. (2552). คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ. จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.
- [7] เรณูมาศ รักษาแก้ว. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3/10/2566 แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน&oldid=10285>
- [8] บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และฉวีลวดิ บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- [9] อนรรักษ์ นิยมเวช. (2554). บทความเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ. สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน

ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

Creative local food innovation for community economy in Thung Chai subdistrict

Uthumphon Phisai district Sisaket province

ทินวัชร เดชวัน^{1*}, จันจิรา ชาตมนตรี²Thinawat Dachwan^{1*}, Junjira Chatmontree²

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author: Ohmmy_111@hotmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 8 กันยายน 2566 แก้ไข: 6 ตุลาคม 2566 ตอบรับ: 24 ตุลาคม 2566	
คำสำคัญ: นวัตกรรม อาหารพื้นถิ่น เศรษฐกิจชุมชน	การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน 2) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน และ 3) เพื่อศึกษานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบล ทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีพัฒนาศักยภาพ และการถอดบทเรียน ผลการวิจัย พบว่าตำบลทุ่งไชยมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นต้นทุนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ ระดับการให้ข้อมูล ระดับการวางแผน ระดับการตัดสินใจ ระดับปฏิบัติการ ระดับการติดตาม ประเมินผลและรับประโยชน์ ขณะที่นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงทุนชุมชนสู่การพัฒนาอาหารพื้นถิ่น โดยมีกลไกชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงาน

Article Info	Abstract
Article History: Received: 8 September 2023 Revised: 6 October 2023 Accepted: 24 October 2023 Keywords: Innovation Local food Community economy	The objectives of this research are: 1) to study the potential of communities to develop creative local food for community economic products, 2) to study the process of community participation in the development of creative indigenous food for community economic products, and 3) to study creative local food innovations for community economic products. It is a participatory action research. The tool used is an interview form and a group discussion format, collecting data from interviews. Group discussions, capacity building forums and lessons learned The results of the research showed that Thung Chai district has economic potential. This includes the process of community participation from information level, planning level, decision making level. Operational level: Level of monitoring, evaluation, and beneficiary Meanwhile, creative indigenous food innovation is a process innovation that demonstrates the relationship and connection of community capital to local food development.

1. บทนำ

อาหารพื้นถิ่น นับเป็นเครื่องแสดงถึงอัตลักษณ์ชุมชน วัฒนธรรมทางอาหารที่ร้อยเรื่องราวทางวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทั้งรูปแบบ สีสัน วิธีการปรุงแต่ง รสชาติ กลิ่น ความนิยมของผู้คน คุณค่าทางโภชนาการ อาหารบางอย่างยังเกี่ยวข้องกับชนชั้น เพศ ภาวะสุขภาพ และพิธีกรรมความเชื่อ ปัจจัยเหล่านี้ กลายเป็นแบบแผน พฤติกรรมของการบริโภค อันเป็นผลผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาและเครื่องบ่งชี้ทางวัฒนธรรมที่กล่าวข้างต้น ควรค่าแก่การศึกษาในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย ทั้งสภาพบริบทของพื้นที่และกลุ่มชาติพันธุ์ มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนาน สมาชิกในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้

การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม การสร้างสรรค์องค์ความรู้ ถ่ายทอดภูมิปัญญากลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่แต่ละแห่ง ทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี การแต่งกาย รวมไปถึงแบบแผน อาหารการกินและการเลือกสรรในชีวิตประจำวัน ที่ผู้คนต่างหันมาให้ความสนใจกันมากขึ้น ในขณะที่อาหารพื้นถิ่นหลายประเภทถูกพัฒนา ปรุงแต่งให้เข้ากับกระแสของความเป็นสากล ทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในวงกว้างทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะความเข้าใจในความจริงที่ว่า อาหารพื้นถิ่นไทยหลายชนิด เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ ที่มีส่วนผสมของสมุนไพร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อภาวะโภชนาการของมนุษย์รวมทั้งการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ในขณะที่มีความหลากหลายทั้งองค์ประกอบ ประเภท วิธีการทำให้ความหมาย สีสัน ความน่ารับประทาน ที่มาที่ไปของอาหาร ความสะอาดที่มีต่อผู้บริโภค ซึ่งใช้ทรัพยากร วัตถุดิบในท้องถิ่นมาเป็นเครื่องปรุงที่มีแบบฉบับเฉพาะตัว ที่เป็นผลมาจากการใช้ความรู้และแฝงไปด้วยระบบคุณค่าแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น

ขณะที่อีกด้านหนึ่งภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ แม้ว่าอาหารพื้นถิ่นจะกลายเป็นจุดสนใจของผู้บริโภคมากขึ้น อันเป็นผลให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมด้านอาหาร ซึ่งจะสะท้อนจากปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างมากมาย ทั้งในรูปแบบส่งเสริมงานวิจัย การจัดงานรณรงค์หรืองานมหกรรมอาหาร 4 ภาค หากแต่อาหารพื้นถิ่นไทย มีหลากหลายรูปแบบและหลากหลายประเภท อาหารบางอย่างเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคโดยทั่วไป หากแต่ยังมีอาหารอีกหลายประเภทที่ผู้คนอาจจะไม่รู้จักและเริ่มสูญหายไปจากท้องถิ่น ซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตของผู้คนสมัยใหม่ที่มีความรีบเร่ง ชับซ้อน ไม่ค่อยมีเวลาในการประกอบอาหารด้วยตนเอง รวมไปถึงการขยายตัวของวัฒนธรรมอาหารฟาสต์ฟู้ด ที่มาพร้อมกับความสะดวก รวดเร็วทันใจ และแสดงถึงความทันสมัย ทำให้อาหารท้องถิ่นบางชนิดกลายเป็นสิ่งที่เริ่มจะไร้คุณค่า เกิดการสูญเสียองค์ความรู้และลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นลงไป ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาสร้างความเข้าใจ จัดระบบองค์ความรู้ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะได้รับการอนุรักษ์และสานต่อคู่กับท้องถิ่นในสังคมไทยต่อไป

ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ประชากรในตำบลประกอบด้วยชาวพื้นเมืองลาว และมีชาวส่วย (กูย) เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ชาวพื้นเมือง ตำนาน พิธีกรรมความเชื่อ ความเชื่อที่สั่งสมมา

จากบรรพบุรุษชาวชุมชนทุ่งไผ่สามารถบูรณาการประเพณีและพิธีกรรม ตำนานความเชื่อได้เป็นอย่างดี เช่น การนำความเชื่อตำนานเรื่องพญานาคในชุมชนมาสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในวัดทุ่งไผ่ จนได้รับความสนใจจากคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีงานบุญเดือนสาม ซึ่งเป็นประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้นทุกปี คือ “ประเพณีปลาช่อนรสดี ข้าวจี่รสเด็ด” ประเพณีที่หลอมรวมเรื่องราววิถีชีวิต วัฒนธรรมทางอาหาร ตำนาน พิธีกรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรทางธรรมชาติในท้องถิ่น ที่สามารถเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ตำบลทุ่งไผ่ ให้เป็นที่รับรู้แก่สังคม ขณะเดียวกันตำบลทุ่งไผ่ก็มีทุนทางสังคมและเศรษฐกิจ คือ การรวมกลุ่มของชุมชน ในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการทำกิจกรรมทางสังคม กลุ่ม/องค์กรชุมชนในด้านการพัฒนา โดยเป้าหมายของการรวมกลุ่ม คือ การสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน ทั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลทุ่งไผ่ ได้แก่ กลุ่มน้ำพริก กลุ่มทอดผ้าแล้ว กลุ่มทำกระเป๋าสาน กลุ่มปลาซ่ม ปลาช่อนแดดเดียว กลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มทำเป็ดจากเศษผ้า ที่ปัจจุบันเป็นสินค้าโอท็อป ผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สามารถจำหน่ายและจัดเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลทุ่งไผ่ นอกจากนี้ยังมีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรดินและน้ำ และเป็นแหล่งความมั่นคงทางอาหารสำคัญของคนในตำบลทุ่งไผ่

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการลงพื้นที่ประชุมร่วมกับผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประธานกลุ่มชุมชน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่สู่การกำหนดประเด็นการวิจัย/โจทย์วิจัย โดยพบว่า ตำบลทุ่งไผ่ประสบปัญหาเรื่องการจัดการวัตถุดิบ ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนโดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูการผลิตได้อย่างไร เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ แนวทางวิธีการที่ยกระดับศักยภาพ ทุนเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยมีประเด็นที่ต้องการแก้ไขและพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น 1) ประเด็นอาหารพื้นถิ่น ซึ่งพื้นที่ต้องการที่จะนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน แปรรูปและการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าทางเศรษฐกิจชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลทุ่งไผ่ สามารถสร้างรายได้ให้กับคนพื้นที่ ยกระดับศักยภาพและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน รวมถึงเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอีกด้วย เนื่องด้วยพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งวัตถุดิบ แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ กำลังคน แต่ยังขาดองค์ความรู้ นวัตกรรมเข้ามาหนุนเสริมการผลิตดังกล่าว 2) การพัฒนาเชิงนโยบาย คือ การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมรายได้และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยอาหารพื้นถิ่น โดยมีแผนงาน โครงการ/กิจกรรมเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นและข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการศึกษานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไผ่ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชนตำบลทุ่งไผ่ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำไปสู่สู่นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถนำไป

เผยแพร่ ขยายผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในประเด็นอาหารพื้นถิ่นในชุมชน ท้องถิ่นอื่นๆ รวมถึงการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมีกลไกขับเคลื่อนงานประเด็นอาหารพื้นถิ่นระดับจังหวัดอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

2.3 เพื่อศึกษานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีการดำเนินการวิจัย รายละเอียดดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหาร ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนชุมชน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำนวน 30 คน โดยคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้ความตระหนักและความสำคัญเกี่ยวกับอาหารพื้นถิ่น และผู้นำชุมชนประธานกลุ่มและสมาชิกอาหารแปรรูปที่มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ และกลุ่มเป้าหมายในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหาร ปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนชุมชน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 30 คน โดยคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้ความตระหนักและความสำคัญเกี่ยวกับอาหารพื้นถิ่น และผู้นำชุมชนประธานกลุ่มและสมาชิกอาหารแปรรูปที่มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ และมีตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนประเด็นอาหารพื้นถิ่น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ มีประเด็นหัวข้อสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น

ส่วนที่ 3 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น

ส่วนที่ 4 นวัตกรรมการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2.2 แบบบันทึกประเด็นการสนทนา

แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม มีประเด็นในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ความรู้ นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่น

ประเด็นที่ 2 กลไกการดำเนินงานการพัฒนานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์ของนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ จะใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) Method) ประกอบด้วย 3 ลักษณะ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) หมายถึง การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นที่มาจากแต่ละระยะเวลา หรือเปรียบเทียบข้อมูลเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลายคน 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูล (Investigator triangulation) หมายถึง การตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล (Analysis triangulation) หมายถึง การใช้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาจากภาคสนามตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

3.3 การเก็บรวบรวม

ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.3.1 การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (interview guide) เก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น การออกแบบนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ได้แก่ ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหาร ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนชุมชน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม ในการระดมความคิดเห็นของกลุ่มคน ได้แก่ ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหาร ประชาชนชาวบ้าน ตัวแทนชุมชน นักพัฒนาชุมชน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ รวม 10 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้ นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงกลไกการดำเนินงานที่จะส่งเสริมสนับสนุนตลอดจนผลลัพธ์ของนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์สู่การเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน

3.3.3 การจัดเวทีพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นสู่การเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่าง กลุ่มแปรรูปอาหาร นักวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทุมพรพิสัย และมีเวทีจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นเพื่อผลักดันระดับนโยบายเข้าสู่แผนข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชยในการเข้ามาสนับสนุนงบประมาณในการสร้างสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจากอาหารพื้นถิ่น รวมถึงการจัดเวทีคืนข้อมูลและถอดบทเรียนการดำเนินงานของโครงการวิจัย ร่วมกับประชาชนในตำบลทุ่งไชย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทุมพรพิสัย เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่นในอนาคต

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีวิเคราะห์ ศักยภาพร่วมกับชุมชน การถอดบทเรียน นำมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งมีขั้นตอนต่อไปนี้

3.4.1 การจัดระเบียบทางกายภาพของข้อมูล ได้แก่ การถอดไฟล์บันทึกเสียง และข้อมูลที่ได้จัดบันทึกมาเรียงเรียงและจัดเกลาภาษา แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3.4.2 การตีความและสร้างข้อสรุป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และตีความจากเนื้อหาที่ได้จากข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย

4. อภิปรายผลการวิจัย

4.1 ศักยภาพชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

4.1.1 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ศักยภาพด้านเศรษฐกิจจังหวัดศรีสะเกษ คือ ภาคการเกษตรที่มีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถทำการผลิตได้ตลอดทั้งปี และมีการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นการเกษตรผสมผสาน และภาคการท่องเที่ยว คือ มีแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สามารถสร้างแรงดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยว นักธุรกิจในการลงทุน อันเป็นการสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และเป็นศักยภาพสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ของตำบลทุ่งไชย

4.1.2 ศักยภาพด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ศักยภาพด้านสังคมและวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดการทำกิจกรรมทางศาสนากิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และการรวมกลุ่มอาชีพ โดยมีกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ในการสร้างรายได้ อาชีพบนฐานศักยภาพ ทูทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน

4.1.3 ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่า โดยสภาพดินมีความเหมาะสม

ต่อการทำการเกษตร ได้แก่ การทำนา การปลูกพืชไร่ พืชสวน มีทรัพยากรน้ำในการเพาะปลูก และใช้ในการอุปโภค บริโภค รวมถึงมีทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวล้วนเป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยว ที่สร้างมูลค่ารายได้และยกระดับเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งการเรียนรู้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับ นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาในการศึกษา ค้นคว้าทางการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

4.1.4 ศักยภาพชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น พบว่า ศักยภาพที่สำคัญที่สนับสนุนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น คือ ศักยภาพทางทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากมีวัตถุดิบสำคัญอยู่ 2 ชนิด ได้แก่ ปลาช่อน และเห็ด เนื่องจากเป็นสิ่งที่มียู้อยู่แล้วตามธรรมชาติ และยังเป็นการพัฒนาต่อยอดทางอาหารที่เป็นสัญลักษณ์ของทุ่งไชย คือ ปลาช่อนเผา ปลาช่อนแดดเดียว โดยจะเป็นอาหารพื้นถิ่นที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของทุ่งไชย ความมั่นคงทางอาหาร

4.2 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

4.2.1 กระบวนการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น เชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ศักยภาพ ความต้องการต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ศักยภาพ ความต้องการต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างนักวิจัยกับชุมชน เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในแต่ละด้านที่สนับสนุน และความต้องการต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น พบว่า ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำ ซึ่งในแหล่งน้ำจะมีปลาช่อนธรรมชาติจำนวนมาก โดยเฉพาะในฤดูน้ำหลาก ทำให้ตำบลทุ่งไชยมีปลาช่อนชุมชุมที่ชุมชนนำมาทำเป็นอาหาร ได้แก่ ปลาช่อนเผา ซึ่งเป็นอาหารพื้นถิ่นที่ตำบลได้นำมาจัดแสดงในงานบุญประเพณีเดือนสาม (ประเพณีปลาช่อนรสดี ข้าวจี่รสเด็ด) แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของตำบลทุ่งไชย และเป็นสัญลักษณ์ของตำบลทุ่งไชย ที่ใครมาเยือนจะต้องได้ลิ้มรสปลาช่อนเผาสด แต่จากความต้องการต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ตำบลทุ่งไชยต้องการยกระดับอาหารจากปลาช่อน เพื่อการเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร พื้นถิ่น ที่สร้างรายได้และเศรษฐกิจชุมชนให้กับตำบลทุ่งไชย

2) การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ผู้วิจัยและชุมชน

ได้ร่วมกันออกแบบและพัฒนาอาหารพื้นถิ่น จากวัตถุดิบในท้องถิ่น ได้แก่ ปลาช่อน ซึ่งเป็นปลาธรรมชาติที่จะพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ที่สามารถ สร้างรายได้และเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย โดยมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ซึ่งพัฒนาเป็น “ปลาหยองสมุนไพร” เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่สามารถทานเล่น หรือกินกับข้าว และเป็นเมนูต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือแขกผู้มาเยือนตำบลทุ่งไชย รวมถึงเป็น ของฝากของตำบล ทั้งนี้อาหารดังกล่าว ได้มีการ

จัดทำแบ่งออกเป็น 2 สูตร ได้แก่ สูตรดั้งเดิมกับสูตรคั่วกลิ้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นสินค้าทางเลือกให้กับผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มวัย

ภาพที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น “ปลาหอยสมุนไพร”

3) การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นสู่การเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ผู้วิจัยได้มีบทบาทในกระบวนการ คือ การเอื้ออำนวยให้เกิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหาร จากนั้นให้ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหารได้มีการออกแบบข้อความนโยบายและแผน โดยปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้กระบวนการสร้างนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ จะต้องทำให้เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ เป็นเรื่องที่เกิดจากสถานการณ์ในพื้นที่ที่เกิดจากปัจจัยต้นทุนวัตถุดิบ แหล่งทรัพยากร องค์ความรู้ และกำลังคน ทั้งนี้แผนปฏิบัติการของตำบลทุ่งไชย คือ แผนส่งเสริมสนับสนุนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นจากปลา

4) การประสานแผนเข้าสู่ข้อบัญญัติท้องถิ่น การประสานนโยบาย แผนเข้าสู่ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชย โดยโครงการส่งเสริมสนับสนุนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นจากปลาจะถูกผลักดันเข้าสู่ข้อบัญญัติแผนพัฒนาตำบลสามปี (2566-2570) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้

5) การปฏิบัติตามแผนด้านอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เนื่องด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชย ได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทำให้แผนงาน โครงการที่ผู้วิจัยร่วมกับผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแปรรูปอาหารที่ได้จัดทำขึ้น จะถูกนำเข้าสู่ช่วงการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

6) ติดตาม และสรุปบทเรียน จากการสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกัน พบว่า การดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่น การผลิตสื่อนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้อาหารพื้นถิ่นเป็นที่รู้จัก โดยมีคนในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวทางอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต บุญประเพณี สู่การเป็นอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยอาจใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ของตำบล คือ เพจ Facebook “ไต่หา ศรีสะเกษ”

4.2.2 กลไกในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

กลไกในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ตำบลทุ่งไชย อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลไกที่พัฒนาขึ้นมาบนฐานหน่วยท้องถิ่นร่วมกับประชาชน มีดังนี้

1) **กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร** กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่น มีบทบาทเป็นผู้บริหารจัดการด้านอาหารพื้นถิ่นในพื้นที่ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต วัตถุดิบ แหล่งทรัพยากร กำลังคน เป็นผู้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ประเด็นอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาแผนปฏิบัติการด้านอาหารพื้นถิ่น

2) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชย มีบทบาทการประสานกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้แก่ ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร ผู้นำชุมชน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น และการสนับสนุนงบประมาณและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร รวมถึงสนับสนุนนโยบาย แผน โครงการด้านอาหารพื้นถิ่น ที่ผ่านการประชาคมในระดับหมู่บ้านและตำบล มีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันนโยบาย แผน โครงการด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเข้าสู่ข้อบัญญัติของท้องถิ่น

3) **ผู้นำชุมชน** ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยมีบทบาทการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว เวทีประชาคมหมู่บ้านในเรื่องการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น และการรวบรวมข้อมูลความต้องการของชาวบ้านในประเด็นอาหารพื้นถิ่น โดยผู้นำชุมชนจะนำข้อเสนอดังกล่าว ไปเสนอในเวทีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ผู้นำชุมชนจะมีการประชุมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือน เพื่อรายงานสถานการณ์แต่ละหมู่บ้านให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน

4) **ชุมชน** ชุมชนมีการดำเนินงานกิจกรรมมาตลอดทั้งปีกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยบทบาทของชุมชน คือ การสะท้อนข้อมูลพื้นที่ด้านทุนเดิม ศักยภาพ และประเด็นความต้องการต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น และการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอต่อแนวทางการดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่นในเวทีประชาคมตำบล/หมู่บ้านในการจัดทำแผน และการตัดสินใจต่อนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การวางแผน ตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลและรับประโยชน์

4.2.3 การมีส่วนร่วมของกลไกการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

การดำเนินงานด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของกลไกในระดับพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไชยมีบทบาทหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมในตำบล การประสานกลไกการดำเนินงาน ดังนั้นการดำเนินงานจึงเป็นลักษณะความร่วมมือสนับสนุนจากกลไกพื้นที่ จากลักษณะการดำเนินงานดังกล่าวผู้วิจัยได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) **การมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูล** เป็นขั้นตอนของการสร้างความสำคัญของการดำเนินงานด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นของตำบลทุ่งไชย การสร้างการรับรู้เรื่องอาหารพื้นถิ่น

กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีการ แลกเปลี่ยนข้อมูลกับเกี่ยวกับสถานการณ์ ทุนเดิมของพื้นที่ในการดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่น จากข้อมูล เวทีการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ผู้เข้าร่วม ประชุมให้ความสำคัญต่อการขอมูลทุนเดิม ศักยภาพพื้นที่ ต้นทุน วัตถุดิบ แหล่งทรัพยากรกำลังคน ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

2) การมีส่วนร่วมในระดับการวางแผน ซึ่งขั้นตอนนี้จะทำให้เกิดกระบวนการ วิเคราะห์ประเด็นอาหารพื้นถิ่น เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น การจัดทำแผนงาน โครงการด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์

3) การมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ การจัดทำแผนงานด้านพัฒนาอาหาร พื้นถิ่นตำบลทุ่งไชย จะเน้นการพัฒนาอาหารจากปลา เพราะปลาเป็นทรัพยากรที่มีจำนวนมากในพื้นที่ ซึ่งจะทําอย่างไรให้ทรัพยากรดังกล่าวเกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ จึงเป็นแผนงาน โครงการ ที่จะประสานเข้าสู่ข้อบัญญัติท้องถิ่น

4) การมีส่วนร่วมในระดับการปฏิบัติ ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติหลังจาก ที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน การผลักดันไปสู่การปฏิบัติโครงการ ขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญ เพราะเป็น ความเห็นพ้องของทุกฝ่ายที่จะดำเนินงานในเรื่องนี้

5) การมีส่วนร่วมในระดับการติดตามประเมินผลและรับประโยชน์ มีการ ติดตามการดำเนินงานโครงการ และมีการสรุปบทเรียนการทำงานระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูป อาหารกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการว่า มีผลสำเร็จอย่างไรบ้าง พบปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานอย่างไร และจะมีแนวทางการแก้ไขปรับปรุง การดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่นอย่างไร

6) การมีส่วนร่วมในระดับการรับประโยชน์ ประชาชนในตำบลได้รับประโยชน์ จากการดำเนินงาน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นเพื่อการเป็น สินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน กระบวนการดำเนินงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของกลไก/ภาคีเครือข่ายที่ เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน ที่จะให้มีการดำเนินงานด้านอาหารพื้นถิ่นสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้

4.3 นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภอกุศุมภพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่เชื่อมโยงทุนเดิม ศักยภาพ ความต้องการของชุมชนดังกล่าว ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่นำมาสู่การพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ มีรูปแบบหลากหลายที่สร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

ระหว่างนักวิจัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นกลไกขับเคลื่อน การดำเนินงานเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจชุมชนตำบลทุ่งไชยด้วยอาหารพื้นถิ่น

ภาพที่ 2 วัฏจักรเชิงกระบวนการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น

5. สรุปผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง วัฏจักรอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจ ชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ

จากข้อค้นพบในการวิจัย พบว่า ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของตำบลในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นข้อมูล สำคัญในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยศักยภาพด้านเศรษฐกิจ คือ ภาคเกษตรกรรมที่มี ทรัพยากรน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรตลอดทั้งปี โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว พริก สัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนทั้งชายสดและแปรรูป ได้แก่ ปลาช่อน ภาคการท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาในเขตพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอปรางค์กู่ อำเภอขุขันธ์ และอำเภอการเกษตร ศักยภาพด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ เอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรวมกลุ่มอาชีพ ขณะที่ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ดิน น้ำ ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตร และเป็นแหล่งการเรียนรู้และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชุมชนให้กับ นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าทางการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุทิศ ทาหอม และคณะ (2561) ศึกษารูปแบบการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น “ตำเปียงทรงเครื่อง” เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน บ้านเสม็ด ตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อาหารพื้นถิ่น “ตำเปียงทรงเครื่อง (หน่อไม้ทรงเครื่อง)” มีการผลิตสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ผ่านการวิเคราะห์องค์ความรู้จากภายในชุมชนและภายนอกชุมชน จนนำไปสู่ การสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น “ตำเปียงทรงเครื่อง” โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริมการขาย ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานระดับพื้นที่ในการยกระดับและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป [6] และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของหทัยชนก นิมนต์ไธสง และคณะ (2558) ศึกษาศักยภาพอาหารพื้นเมืองและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านอาหารพื้นเมืองจังหวัดน่าน พบว่า อาหารพื้นเมืองน่านส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง นักท่องเที่ยวพึงพอใจในด้านอัตลักษณ์ของอาหารพื้นเมืองมากที่สุด งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านอาหารพื้นเมืองของจังหวัดน่าน 6 ด้าน คือ ด้านอัตลักษณ์ของอาหารพื้นเมือง ด้านคุณภาพของอาหารพื้นเมือง ด้านราคา ด้านการบริการ ด้านลักษณะของร้านอาหารพื้นเมือง และด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด [5] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปวิธ ต้นสกุล (2563) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหาร กรณีศึกษาชุมชนชนาบนาก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ชุมชนชนาบนากมีศักยภาพด้านอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น มีความพร้อมที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประยุกต์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เนื่องจากมีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมด้านอาหารที่สืบทอดกันมาเป็นเอกลักษณ์ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากต้นจาก อาทิ น้ำตาลจาก น้ำส้มจาก และด้วยความหลากหลายของระบบนิเวศชุมชนทำให้มีวัตถุดิบที่โดดเด่นในการประกอบอาหารนอกเหนือจากต้นจากอีกมากมาย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ นำเสนอแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยการเสนอแนวคิดการอนุรักษ์ การฟื้นฟู เผยแพร่ และการสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ชุมชนชนาบนาก เพื่อใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารต่อไป [3]

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพด้านด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาหรือยกระดับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งอาหารพื้นถิ่นเป็นการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาหรือยกระดับดังกล่าว

5.2 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นสื่อถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น อันมาจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมออกแบบ การพัฒนาอาหารพื้นถิ่นจึงต้องมีกลไกการดำเนินงานในพื้นที่ ที่จะผลักดันให้เกิดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน และเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศณีย์ สัตตัตตขจร และคณะ (2562) ศึกษาการพัฒนาอาหารท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง พบว่า การพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้อาหารท้องถิ่น โดยชุมชนใน 5 อำเภอ ได้ร่วมกันเลือกอาหารท้องถิ่น ที่มีศักยภาพ เพื่อนำมาพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 3 ชนิด คือ แกงแคไก่พื้นบ้าน น้ำพริกน้ำปู และแกงหน่อไม้ โดยขั้นตอนการยกระดับนั้น นักวิจัย ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การอนุรักษ์ 2) การประยุกต์ และ 3) การสร้างใหม่ ทำให้ได้มาซึ่งกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย คือ การให้นักท่องเที่ยวทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับชุมชน เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ใหม่ในการทำอาหารให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้นงานวิจัยนี้จะมีลักษณะความสอดคล้องในด้านกระบวนการมีส่วนร่วมเลือกและพัฒนาอาหารพื้นถิ่น [1]

5.3 นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

จากผลการศึกษานวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจชุมชน ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมการผลิตที่เชื่อมโยงทุนชุมชน ศักยภาพชุมชน จากการมีส่วนร่วมของกลไกการดำเนินงานระหว่างท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยใช้วัตถุดิบที่แสดงออกถึงอาหารพื้นถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิชณพงค์ ศิริโชตินิศากร (2559) พบว่า รูปแบบ นวัตกรรมของอาหารพื้นถิ่น ได้แก่ 1) ด้านเครื่องปรุง และวัตถุดิบที่แสดงออกถึงความเป็นอาหารพื้นถิ่น (Ingredient) 2) ด้านเทคนิคการปรุงอาหารที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน (Cooking Technique) และ 3) ด้านการนำเสนออาหารรูปแบบผสมผสานวัฒนธรรม (Modern-Style Presentation) [2] นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัชยา อินทะกันท์ และคณะ (2561) พบว่า ตำรับอาหารพื้นบ้านชาวไททรงดำในหมู่บ้านแหลมมะค่า ตำบลพันเสา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อาหารคาวส่วนใหญ่ใช้เนื้อหมู เนื้อปลาและ เนื้อไก่เป็นวัตถุดิบหลักเพราะเลี้ยงในครัวเรือนเพื่อบริโภคและจำหน่าย นิยมใช้ผักในท้องถิ่นตามฤดูกาลและสมุนไพร พื้นบ้านประกอบ

อาหาร ได้แก่ กระเทียม ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด พริกแห้งและมะแขว่น สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในสังคมเกษตรกรรมที่นิยมปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือน [4]

จากผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกัน พบว่า นวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่เชื่อมโยงทุนชุมชนที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่นำมาสู่การพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ มีรูปแบบหลากหลายที่สร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร มีนวัตกรรมกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจชุมชน จากการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ผลิตภัณฑ์อาหารที่จำหน่ายได้ ขณะที่ยังคงการบริหารส่วนตำบล มีการนำไปพัฒนาเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ/กิจกรรมการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นสู่การเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าของตำบล ทำให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเองโดยมีงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ในการเผยแพร่ขยายผลนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นสู่ชุมชน ท้องถิ่นอื่นๆในจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง นอกจากนี้ ผลจากงานวิจัยจะนำไปสู่เวทีการประสานความร่วมมือการบูรณาการการดำเนินงานประเด็นอาหารพื้นถิ่นในระดับจังหวัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกศณีย์ สัตตัตตขจร และคณะ. (2562). การพัฒนาอาหารท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง. วารสารอารยธรรมโขง –สาละวิน กองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [2] ชิณพวงค์ ศิริโชติติศากร. (2559). การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [3] ปวิธ ต้นสกุล. (2563). แนวทางการส่งเสริมอาหารพื้นถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอาหาร กรณีศึกษาชุมชนขนานนก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. WMS journal of management walailak University.
- [4] วิรัชยา อินทะกันต์ และคณะ. (2561). การพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- [5] หทัยชนก ฉิมบ้านไร่ และคณะ. (2558). ศักยภาพอาหารพื้นเมืองและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านอาหารพื้นเมืองจังหวัดน่าน. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- [6] อุทิศ ทาหอม และคณะ. (2561). เรื่องรูปแบบการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น “ตำเปียงทรงเครื่อง” เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนบ้านเสม็ด ตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

Motivation for work performance of personnel in the office of the Constitutional Court

ทวีสิน เจียรดอน^{1*} และ ดวงพร อุไรวรรณ²

Taveesin Chiandon^{1*} and Duanporn Auraiwan²

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์^{1,2}

Bachelor of Public Administration program in Public Administration,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University Royal patronage^{1,2}

*Corresponding Author: taveesin.chian@vru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 10 กันยายน 2566 แก้ไข: 9 ตุลาคม 2566 ตอบรับ: 22 ตุลาคม 2566 คำสำคัญ: แรงจูงใจ การปฏิบัติงาน บุคลากร	การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ 2) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า มี 6 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทตำแหน่ง เงินเดือน หน่วยงานในสังกัด และประสบการณ์ในปฏิบัติงาน มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ยกเว้นระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีนัยสำคัญที่ 0.05

Article Info	Abstract
Article History: Received: 10 September 2023 Revised: 9 October 2023 Accepted: 22 October 2023	The objectives of the study were 1) to study the level of motivation in the performance of personnel in the office of the Constitutional Court 2) to study the level of motivation in supporting factors in the performance of personnel in the office of the Constitutional Court 3) to compare the level of work motivation of personnel in the office of the Constitutional Court according to personal factors. The results of the study were as follows: The results of the analysis of the motivation level of the motivation factors for the performance of personnel in the office Constitutional Court overall, it was at a high level. The results of the analysis of the motivation level of the supporting factors in the performance of personnel in the office Constitutional Court overall, it was at a high level. The results of comparative analysis of motivation levels in the work performance of personnel in the office of the Constitutional Court according to personal factors, it was found that there were 6 factors, namely gender, age, position type, salary, department and work experience, it affects the motivation to work of personnel in the Office of the Constitutional Court. Except education level, it did not affect the work motivation of personnel in the office of the Constitutional Court was statistically significance at 0.05 level.
Keywords: Motivation Performance Personnel	

1. บทนำ

แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในเชิงบวก เช่น มีความมุ่งมั่นที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความทุ่มเทสุดกำลังความสามารถของตน ในขณะที่เดียวกันหากมนุษย์ไม่มีแรงจูงใจและความพึงพอใจ จะทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในเชิงลบ เช่น มีสภาพแวดล้อมที่เฉื่อยชา ทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้ผ่านไปโดยไม่ตั้งใจหรือไม่เอาใจใส่กับการทำกิจกรรมที่กระทำอยู่ตรงหน้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรในระยะยาวได้ หากบุคลากรในองค์กรไม่มีการปรับตัวและไม่ยอมรับในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านปัจจัยภายในหรือภายนอกองค์กร สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งสิ้น [1]

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการ ดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะ เป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นหน่วยงาน ที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ [2]

ในการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์หรือแผนการปฏิบัติงานที่วางไว้ได้นั้น ล้วนแล้วแต่จะต้องมาจากการปฏิบัติงานของ บุคลากรในองค์กรทั้งสิ้น เพราะถ้าหากไม่มีบุคลากรในองค์กรแล้ว ก็จะไม่มีความรู้ที่ปฏิบัติงานหรือ ดำเนินงานนำพาให้องค์กรก้าวสู่ความก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และก่อนที่บุคลากรในองค์กร จะปฏิบัติงานตามเป้าหมายได้นั้นก็ต้องมีแรงจูงใจในการที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์กร แรงจูงใจจึงเป็น สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นการขับเคลื่อนให้องค์กรดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งด้าน ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งนำพาให้องค์กรก้าวไปข้างหน้าทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลง และยังทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กร ในผลการปฏิบัติงานที่ออกมาเป็นที่ยอมรับเชิงประจักษ์อีกด้วย

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่จะทำให้องค์กร ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

2.2 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 136 คน

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่สังกัด

ตัวแปรตาม คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า และปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านการปกครองและบังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งนำเสนอลักษณะทั่วไปของประชากรที่เป็นตัวอย่าง โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง เงินเดือนหน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยวิธีการวิเคราะห์สถิติ F-test (One-way ANOVA) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดที่ระดับ 0.05

4) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการเขียนความเรียง

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ แบ่งออกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง เงินเดือน หน่วยงานในสังกัด และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 และไม่ต้องการระบุ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

2) อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาคือ 36 – 40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

3) ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมาคือ ปริญญาโท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรีเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

4) ประเภทตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 รองลงมาคือ ลูกจ้างประจำ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และน้อยที่สุดคือ พนักงานราชการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

5) เงินเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินเดือน 25,001 – 30,000 บาท มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

6) หน่วยงานในสังกัด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดสำนักคดี 1 – 4 มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 รองลงมาคือ สำนักบริหารและอำนวยการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มงานนิติการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

7) ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 16 – 20 ปี มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมาคือ 11 – 15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และน้อยที่สุดคือ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบไปด้วย ด้านปัจจัยจูงใจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า และด้านปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านการปกครองและบังคับบัญชา และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยจำแนกเป็นรายปัจจัย ดังนี้

1) ด้านปัจจัยจูงใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านปัจจัยจูงใจ รวมทุกด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = .711) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = .636) รองลงมาคือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (S.D. = .845) ด้านความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = .910) ด้านความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 (S.D. = .833) และน้อยที่สุดคือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 (S.D. = .834) ตามลำดับ

2) ด้านปัจจัยค้ำจุน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านปัจจัยค้ำจุน รวมทุกด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = .686) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (S.D. = .711) รองลงมาคือ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = .676) ด้านนโยบายและการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = .823) ด้านการปกครองและบังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = .958) และน้อยที่สุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D. = .837) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง เงินเดือน หน่วยงาน ในสังกัด และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยเป็นดังนี้

จากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พบว่า มี 6 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทตำแหน่ง เงินเดือน หน่วยงานในสังกัด และประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ยกเว้นระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีนัยสำคัญที่ 0.05

5. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้วิจัยได้เห็นประเด็นสำคัญจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

5.1 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญยอมรับในความผิดพลาดของการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยนำมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานในครั้งต่อไป และบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความรับผิดชอบในการทำงานโดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องควบคุมดูแลการทำงานอย่างใกล้ชิด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย [3] ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีแรงจูงใจเกือบทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือ ที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่างานที่ทำอยู่เป็นงานที่สำคัญและมีคุณค่าต่อองค์กร และต้องใช้ความคิดริเริ่มที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์มาประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับงานวิจัย [4] ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.1.3 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านความก้าวหน้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมทักษะด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ และได้เปิดโอกาสให้บุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญสามารถสอบเปลี่ยนสายงานได้ สอดคล้องกับแนวคิด [5] กล่าวว่า คนที่มีโอกาสทราบว่าตนจะได้รับความก้าวหน้าอย่างไรจากการกระทำนั้น ย่อมจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมขึ้นได้ เช่น พนักงานเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จก้าวหน้าจากการทำงานก็จะพยายามให้เป็นเช่นนั้นบ้าง ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับ [4] ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.1.4 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านความสำเร็จ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและทันเวลา และได้รับคำชื่นชมการยกย่องจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับ [3] ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีแรงจูงใจเกือบทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือ ที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.5 แรงจูงใจด้านปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากผู้บังคับบัญชาของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมักให้โอกาสแก้ไขความบกพร่อง หรือข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับในความรู้ความสามารถ หรือผลงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย [6] ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานยาสูบเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาพรวม

ในแต่ละด้าน มีระดับแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ด้านลักษณะของงานที่ทำ รองลงมา ด้านความรับผิดชอบ และด้านความสำเร็จในการทำงาน ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความก้าวหน้าส่วนตัว รองลงมา ด้านความก้าวหน้าด้านการได้รับการยอมรับ

5.2 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากที่ตั้งของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการจราจรและบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อประสานงาน และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ทันสมัยเอื้ออำนวยในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี รวดเร็วและเพียงพอต่อการใช้งาน สอดคล้องกับ [6] ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานยาสูบเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยอนามัยของพนักงานสำนักงานยาสูบเชียงใหม่ ด้านภาพรวมในแต่ละด้าน มีระดับปัจจัยอนามัยอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ด้านนโยบายและการบริหารของสำนักงาน รองลงมา ด้านความสามารถของผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน

5.2.2 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสวัสดิการต่าง ๆ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เช่น การรักษาพยาบาล การลา มีความเหมาะสมและหลักเกณฑ์การขึ้นเงินเดือนและผลตอบแทนในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิด [7] กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะต้องมีผลประโยชน์เกื้อกูล (benefits) ได้แก่ บำเหน็จบำนาญตอบแทน สวัสดิการการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายระหว่างลาวันหยุดประจำปี จึงทำให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

5.2.3 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ด้านนโยบายและการบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บังคับบัญชาในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญบริหารงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ และการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กร สอดคล้องกับ [8] ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองแสนสุข ผลจากการศึกษาพบว่า พนักงานของเทศบาลมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับจาก

ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านนโยบายและการบริหาร

5.2.4 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ ด้านการปกครองและบังคับบัญชา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บังคับบัญชาในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความกระตือรือร้น เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีทักษะ ความสามารถในการควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย [1] ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี ออโตโมทีฟ (ประเทศไทย) จำกัด ผลจากการศึกษาพบว่า พนักงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในส่วนของปัจจัย ค้ำจุนและปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.5 แรงจูงใจด้านปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญสามารถติดต่อประสานงานกับพนักงาน ข้าราชการและบุคคลต่าง ๆ ภายในองค์กรของท่านโดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของท่านได้อย่างดี สอดคล้องกับแนวคิด [9] กล่าวว่า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน คือ การติดต่อไปมาว่าเป็นกิริยา หรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

5.3. การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า มี 6 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทตำแหน่ง เงินเดือน หน่วยงานในสังกัด และประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ยกเว้นระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับ [4] ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า พนักงานที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และเงินเดือน ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประเสริฐ อุไร\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี ออโตโมทีฟ (ประเทศไทย) จำกัด\[สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยเกริก;\2559.
- [2] สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.\ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ (ฉบับแก้ไขปรับปรุง).\พิมพ์ครั้งที่ 4.\กรุงเทพมหานคร:บริษัท แอคทีฟพริ้นท์ จำกัด;\2565.
- [3] โชติกา ระโส.\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์\[ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ;\2555.
- [4] พระพงษ์ศักดิ์ สนมโน (เกษวงศ์รอด).\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว\[สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\พระนครศรีอยุธยา:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย;\2561.
- [5] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ.\พฤติกรรมองค์การ.\กรุงเทพมหานคร:ธีรฟิล์มและไซเท็กซ์;\2541.
- [6] สุชาติ อุทรา.\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานยาสูบเชียงใหม่\[รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยแม่โจ้;\2559.
- [7] ล็อก (Lock) อ่างถึง วัชรวิศ เจริญกุล.\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบ้านยางสูง\[การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\มหาวิทยาลัยศิลปากร;\2563.
- [8] พัชรพรรณ ทาศรี.\แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองแสนสุข\[งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].\ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา;\2564.
- [9] Herzberg อ่างถึง คณาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ.\หลักการจัดการและองค์การ.\กรุงเทพฯ:ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น;\2556.

แนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Guidelines to improve of educational guidance entering Sisaket Rajabhat University.

นายเทวา ชันติวงศ์^{1*}

Thewa Khuntiwong^{1*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author: Thewa.k@sskru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
ประวัติบทความ: รับเพื่อพิจารณา: 4 กันยายน 2566 แก้ไข: 12 ตุลาคม 2566 ตอบรับ: 30 ตุลาคม 2566 คำสำคัญ: งานแนะแนว การพัฒนา	การศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในครั้งนี้ มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ในด้านการกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ สภาพการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศ หญิง คิดเป็นร้อยละ 83.30 ประสบการณ์ในการทำงาน เป็น ระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37ระดับการศึกษา ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.70 ประสบการณ์งานแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 55.10 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้บริการ งานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษประกอบด้วย 4 ด้าน พบว่า ด้านการกระบวนการขั้นตอนการ ให้บริการ ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนว การศึกษา ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านประเมินผลการ ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
	และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งาน แผนแนวการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการส่งข่าวสารไปยังกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่ออย่างรวดเร็ว โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ รองลงมา คือ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ในระดับมาก คือ มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการให้บริการ และการให้บริการงานแผนแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน 2. แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานแผนแนว การศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า ควร จัดระบบ One Stop Service ในส่วนการชำระค่าสมัครเรียน, ค่ารายงานตัวการเป็นนักศึกษา มีการดูแลช่องทางการสื่อสาร และการบริหารจัดการการลงพื้นที่ในการแผนแนวการศึกษา ร่วมกันทุกคณะ/สาขาวิชา

Article Info	Abstract
Article History: Received: 14 September 2023 Revised: 4 October 2023 Accepted: 30 October 2023 Keywords: Guidance work Development	The purposes of this study for educational guidance services in Sisaket Rajabhat University are 1) to study the status of educational guidance services in the university focusing on service processes, communications, public relations, officer services and performance evaluation 2) to study the development guidelines of the services. A sample population isteacher guidance secondary schools, Sisaket Province. Questionnaire, frequency, percentage, average and standard derivation are analysis tool in this research.1.Considering on the status for educational guidance services in Sisaket Rajabhat University found that most of the sample are female 83.30 percentage, 37 percentage having working experience more than 20 years, 50.70 percentage graduated in master's degree and 55.10 percentage having experience for educational guidance. Data analysis in 4 sides are highest level for service processes, communication for public relations, office servicesand performance evaluation: communication for public relations is the highest level on instantly communication with interested group, the office service is high on willingness and enthusiasm in service and providing educational guidance services and the least level is the performance evaluation. 2.The development guideline for educational guidance services found that it should have One Stop Service system for enrollmentpayment, onlineregistration, onlinechannel for contact and communication and on-site for educational guidance services in level of faculty and program.

1. บทนำ

สถานการณ์ด้านการศึกษาในปัจจุบันของแต่ละมหาวิทยาลัย มีการแข่งขันกันสูงมาก โดยเฉพาะการรับสมัครนักเรียนจากโรงเรียนมัธยม วิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์การแนะแนวโดยการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการออกไปรับสมัครนักศึกษาโดยตรงที่โรงเรียน ทำให้นักเรียนมี โอกาสที่จะเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้มากขึ้น [3] การประชาสัมพันธ์มีส่วนสำคัญใน ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล เอกชน และภาคธุรกิจ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยใช้ความพยายามในการโน้มน้าวชักจูงใจให้เกิดการรู้จัก และการรับรู้ ภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดความน่าเชื่อถือและสนับสนุนหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์จึงมีเป้าหมายสำคัญ

เพื่อชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารถึงกลุ่มเป้าหมายทราบและโน้มน้าวใจให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานของหน่วยงานดำเนินไปอย่างราบรื่น และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากหน่วยงาน สถาบัน องค์การ ที่มีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จได้ใช้การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง โดยบอกกล่าวชี้แจง เผยแพร่ นโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงานมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการด้านการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ให้บริการในเขตกลุ่มอีสานตอนล่างเป็นหลักประกอบด้วยจังหวัด ศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา รวมระยะเวลา กว่า 2 ทศวรรษ มีภารกิจหลักตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คือ เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พัฒนาพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิ ปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วน ร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง สมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ทำการ สอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม รวมถึงงานประชาสัมพันธ์ให้กับสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่เป็น กระบวนการและกิจกรรมในการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดีร่วมกัน ทำให้สังคมทุก ภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการบริหารงานและดำเนินกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่ง นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างภาพลักษณ์ และสนับสนุนการบริหารงานให้มีบทบาท การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การแนะแนวการศึกษาเป็นส่วนสำคัญส่วนงานหนึ่งของสำนักส่งเสริม และบริการวิชาการ และดำเนินงานด้านการให้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนการศึกษา เนื่องจากข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาต้องมีความถูกต้องชัดเจน การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา มีผลต่อการ ตัดสินใจในการสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาที่มีความสนใจศึกษาต่อได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อที่ตรง กับความต้องการ ตรงกับความถนัดของนักเรียน

นักศึกษาต่อไป สภาพการดำเนินงานการ ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาในปัจจุบันนั้น ยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานในและด้าน ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบ ขาดกระบวนการทำงานตามขั้นตอน เป็นผล ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ส่งผลให้ส่วนงาน ภายนอกได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ไม่ทั่วถึงมีความล่าช้าของการเผยแพร่ในช่องทางการ ติดต่อสื่อสาร

เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นบุคลากรสายสนับสนุน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลในส่วน ของงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา [5]สังกัดสำนักส่งเสริมและบริหารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ ได้เห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงการงานประชาสัมพันธ์การแนะแนวการศึกษา จึงทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ และผลวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่การวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนา งานแนะแนวการศึกษาให้ มีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมในจังหวัดศรีสะเกษ

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และศึกษาข้อมูลจากสำรวจ (survey research) เรียบเรียงด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
2. ประสบการณ์การทำงาน
3. ระดับการศึกษา
4. ประสบการณ์การทำงานแนะแนว

ตัวแปรตาม แนวทางการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1. ด้านการกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ
2. ด้านด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา
3. ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ
4. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานข่าวสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลจากสำรวจ (survey research) แล้วนำเสนอด้วยกระบวนการที่เรียกว่าพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อให้ผลการศึกษามีความชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ในด้านการกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลจาก บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวการศึกษาต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แล้วนำมาหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.30 มีจำนวน 189 คน ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37 มีจำนวน 84 คน ระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.70 มีจำนวน 115 คน ประสบการณ์งานแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 55.10 มีจำนวน 125 คน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.54, 0.479) โดยด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา (4.64, 0.494) เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ (4.63, 0.563) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (4.52, 0.531) และน้อยที่สุด คือ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน (4.39, 0.541) ซึ่งในแต่ละ ด้านมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2.1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในระดับมากที่สุด (3.73, 0.749) โดยมีการประสานงานหลังการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (4.62, 0.584) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ มีการชี้แจงหรือให้ข้อมูลหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการงานประชาสัมพันธ์ให้ทราบ (4.60, 0.565) มีระยะเวลาในการให้บริการที่รวดเร็วและเหมาะสม (4.46, 0.625)

และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือ มีกระบวนการและขั้นตอนการบริการที่เหมาะสม (4.41, 0.647)

2.2) ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในระดับมาก (4.64, 0.494) โดยมีการส่งข่าวสารไปยังกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่ออย่างรวดเร็ว โดยใช้การ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, Line, Facebook เป็นต้น (4.67, 0.570) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ มีการประชาสัมพันธ์ของโครงการแนะแนวการศึกษาต่อ อย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางในการสื่อสาร (4.65, 0.576) มีการสร้างช่องทางการสื่อสารการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาต่อในการสอบถามข้อมูลต่าง ๆ (4.64, 0.522) การให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด มีแผนพับ ใบปลิว วีดิทัศน์ เพื่อการ ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาต่อ (4.59, 0.525)

2.3) ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในระดับมาก (4.63, 0.563) โดยมี ความตั้งใจและกระตือรือร้นในการให้บริการ (4.64, 0.580) เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ ให้บริการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาต่อ (4.63, 0.581) และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และเจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวมียศวิทยานิพนธ์ที่ติดกับบุคคลที่มาติดต่อ (4.61, 0.608)

2.4) ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวม จัดอยู่ในระดับมากที่สุด (4.39, 0.541) โดยการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวมีการติดตามผลการดำเนินงานภายหลังจากการจัดกิจกรรม (4.39, 0.541) เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (4.37, 0.682) การรายงานผลการประเมินกิจกรรม (4.35, 0.580) และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือ มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน (4.33, 0.620)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีประสบการณ์ในการทำงานในช่วง 20 ปีขึ้นไป มีการศึกษาในระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในด้านแนะแนวการศึกษา ช่วงต่ำกว่า 10 ปี ซึ่ง มีค่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนารีย์ สะสุนทร (2561) [1] ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและการแก้ปัญหา งานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก

5.1 ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการประสานงานหลังการให้บริการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ มีการชี้แจงหรือให้ข้อมูลหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการงานประชาสัมพันธ์ให้ทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีกระบวนการและขั้นตอนการบริการที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา [2] จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการส่งข่าวสารไปยังกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่ออย่างรวดเร็ว โดยการใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, Line, Facebook เป็นต้นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ มีการประชาสัมพันธ์ของโครงการแนะแนวการศึกษาต่อ อย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางในการสื่อสารอยู่ใน ระดับมากที่สุด และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด มีแผนพับใบปลิว วิดีทัศน์ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาต่อ

5.3 ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาต่อระดับมากที่สุด และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่งานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวมียุติธรรมที่ติดกับบุคคลที่มาติดต่ออยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวมุ่งติดตามผลการดำเนินงานหลังจากการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษา ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ด้านประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า ด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์งานแนะแนวการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการส่งข่าวสารไปยังกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่ออย่างรวดเร็ว โดยการใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, Line, facebook เป็นต้น เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการ ให้บริการ และการให้บริการงานแนะแนวการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์งานแนะแนวมุ่ง ติดตามผลการดำเนินงาน หลังจากการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ธนารีย์ สะสุนทร. (2559). ปัญหาและการแก้ปัญหาทางประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันตก.
- [2] อริสา มะแข็ง. (2557). แนวทางพัฒนางานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- [3] วิรัช ลภีรัตน์กุล. (2537). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- [5] สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ. (2563). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

รูปแบบบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper)

วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1. การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- 1) กระดาษ ขนาดกระดาษ A4
- 2) ความยาวของบทความ อยู่ในช่วง 10 – 12 หน้ากระดาษ
- 3) ระยะขอบ
 - ริมขอบกระดาษด้านบน (Top Margin) 2.54 ซม. (1 นิ้ว)
 - ริมขอบกระดาษด้านล่าง (Bottom Margin) 2.54 ซม. (1 นิ้ว)
 - ริมขอบกระดาษด้านซ้าย (Left Margin) 3.17 ซม. (1.25 นิ้ว)
 - ริมขอบกระดาษด้านขวา (Right Margin) 3.17 ซม. (1.25 นิ้ว)
- 4) รูปแบบตัวอักษร แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK ทั้งบทความ
- 5) การย่อหน้า ส่วนเนื้อหา ย่อหน้า 1 tab (1.27 ซม.) จัดข้อความกระจายชิดขอบ (Thai Distributed)

2. การตรวจสอบก่อนการส่งบทความ

ผู้ที่ส่งบทความต้องส่งทั้งในรูปแบบของ MS Word และ pdf ขอความกรุณาผู้เขียนบทความทำการทดสอบปริ้นท์บทความจากไฟล์ที่ท่านจะทำการจัดส่งพร้อมตรวจเช็คความสมบูรณ์ของไฟล์ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมถึงความชัดเจนของตัวหนังสือ รูปภาพ ตาราง และสมการก่อนที่จะส่งไฟล์ให้กับผู้จัดงาน ทั้งนี้จะถือว่าความสมบูรณ์ของบทความเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้เขียนบทความและกรรมการขอสงวนสิทธิ์ในการไม่ตอบรับบทความที่ไม่สมบูรณ์

3. ผู้เขียนบทความที่เป็นนักศึกษา ส่งบทความเพื่อประกอบการจบการศึกษา

ผู้ที่ส่งบทความกรุณาทบทวนข้อบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อ-สกุลผู้เขียนบทความ รวมทั้งต้นสังกัดให้ชัดเจน เพื่อสามารถนำไปยื่นเรื่องจบการศึกษาได้อย่างถูกต้องตามที่สถาบันศึกษาที่ผู้ส่งบทความสังกัดตั้งเงื่อนไขไว้

4. ตัวอย่างบทความ ดังแสดง

ชื่อบทความ (TH SarabunPSK 18, Bold จัดกลาง)

Title (ตัวอักษรแรกของคำเป็นตัวใหญ่ TH SarabunPSK 16, Bold จัดกลาง)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)

ชื่อ สกุล^{1*}, ชื่อ สกุล^x และ ชื่อ สกุล^x (TH SarabunPSK 14, Bold จัดกลาง)

Author Name^{1*}, Author Name^x and Author Name^x (TH SarabunPSK 14, Bold จัดกลาง)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (TH SarabunPSK 12 จัดกลาง)

Author Affiliations¹ (TH SarabunPSK 12 จัดกลาง)

*Corresponding Author: Place e-mail address for corresponding author (TH SarabunPSK 12 จัดกลาง)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)	(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)
ประวัติบทความ:	การเขียนบทคัดย่อภาษาไทยใช้แบบอักษร TH SarabunPSK
รับเพื่อพิจารณา:	ขนาด 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชัดเจนทั้ง 2 ด้าน
แก้ไข:	(Thai Distributed) สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัดและได้
ตอบรับ:	ใจความ และคำสำคัญใช้แบบอักษร TH SarabunPSK ขนาด
(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)	16 ไม่เกิน 4 คำ
คำสำคัญ:	(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)
คำสำคัญที่ 1	
คำสำคัญที่ 2	

Article Info	Abstract
(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)	(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)
Article History:	การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษใช้แบบอักษร TH
Received:	SarabunPSK ขนาด 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชัดเจน
Revised:	ขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) สรุปการเขียนบทคัดย่อให้
Accepted:	กะทัดรัดและได้ใจความ และคำสำคัญใช้แบบอักษร TH
(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)	SarabunPSK ขนาด 16 ไม่เกิน 4 คำ
Keywords:	(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)
Keyword No1	
Keyword No2	

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 14)

1. บทนำ (TH SarabunPSK 16, Bold)

การเขียนบทนำในบทความนั้นเทียบเคียงกับรายงานฉบับสมบูรณ์คือ บทที่ 1 เป็นการนำบทที่ 1 มาสรุปให้ได้ใจความเพราะเป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์ และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 ตัวปกติ และมีการจัดรูปแบบ การพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) รวมถึงไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

หัวข้อย่อ

หากมีหัวข้อย่อให้ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 ตัวหนา ในหัวข้อย่อ ส่วนเนื้อหาให้ ใช้ แบบอักษร TH SarabunPSK 16 ตัวปกติ

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

2. วิธีดำเนินการวิจัย (TH SarabunPSK 16, Bold)

การเขียนวิธีการทดลองหรือวิธีการศึกษาหรือวิธีการดำเนินการวิจัยในบทความนั้น เป็นการ อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการวิจัยแต่ละประเภท ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) รวมถึงไม่ต้องมีการเว้น บรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

3. ผลการวิจัย

การเขียนผลการวิจัย หรือผลการทดลอง หรือผลการศึกษา ในบทความนั้น เทียบกับรายงาน ฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 4 ซึ่งควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตาม หัวข้อที่ศึกษา พร้อมการอภิปรายผล หากผลการทดลองเป็นตาราง ให้อภิปรายตารางนั้นด้วย ใช้แบบ อักษร TH SarabunPSK 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) รวมถึงไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

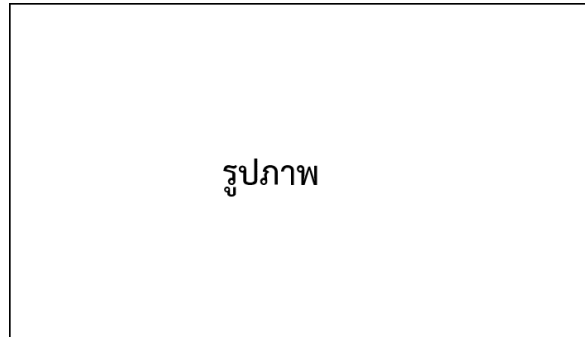
รูปภาพและตาราง

การนำเสนอรูปภาพ และตารางสามารถนำเสนอต่อจากข้อความที่กล่าวถึงหรืออาจนำเสนอ ภายหลังจากจบหัวข้อหรือนำเสนอในหน้าใหม่ ขนาดของรูปภาพและตารางไม่ควรเกินกรอบของ คอลัมน์ แต่หากรูปภาพและตารางมีขนาดใหญ่สามารถวางรูปและตารางให้ครอบคลุมพื้นที่ของทั้ง คอลัมน์ได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกรอบของการตั้งค่าน้ำกระดาษที่กำหนดไว้

ทั้งรูปภาพและตารางจะต้องมีคำอธิบายโดยคำอธิบายของรูปภาพให้พิมพ์ไว้ใต้รูปภาพและอยู่ กึ่งกลางคอลัมน์หรือกึ่งกลางหน้ากระดาษ หากรูปภาพใดถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนให้มีการระบุ คำอธิบายของแต่ละส่วนโดยอาศัยตัวอักษรภาษาไทยในวงเล็บเรียงตามลำดับเช่น (ก) และ (ข) ส่วน คำอธิบายตารางให้พิมพ์ไว้เหนือตารางและชิดริมซ้ายของคอลัมน์หรือชิดริมซ้ายของกระดาษ โดยการ

เรียงลำดับรูปภาพและตารางให้แยกการเรียงลำดับออกจากกัน การระบุหมายเลขลำดับรูปภาพและตารางในบทความให้ระบุเป็นรูปที่ และตารางที่ เช่น รูปที่ 1, ตารางที่ 1 เป็นต้น

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

รูปที่ 1 ตัวอย่างรูปแบบรูปภาพ

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างรูปแบบตาราง

หน่วยงานวิจัย	ปี	
	2555	2556
1. ข้อมูล1	2.2	2.5
2. ข้อมูล2	3.5	4.2
3. ข้อมูล3	4.0	3.9
4. ข้อมูล4	7.1	4.4

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

สมการ

การเขียนสมการให้มีการระบุลำดับของสมการโดยใช้ตัวเลขที่พิมพ์อยู่ในวงเล็บ เช่น (1), (2) เป็นต้น

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

$$E = \frac{\sigma}{\epsilon} \quad (1)$$

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

โดยที่ E = โมดูลัสความยืดหยุ่น (เมกะปาสคาล)

σ = ความเค้น (เมกะปาสคาล)

ϵ = ความเครียด

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

4. อภิปรายผลการวิจัย

การเขียนอภิปรายผลในบทความนั้น เป็นอภิปรายผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษา ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) รวมถึงไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

5. สรุปผลการวิจัย

การเขียนสรุปผลการวิจัยในบทความนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 5 เป็นการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) รวมถึงไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

6. กิตติกรรมประกาศ

หากต้องการเขียนกิตติกรรมประกาศเพื่อขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนได้ โดยให้อยู่หลังเนื้อหาหลักของบทความและก่อนเอกสารอ้างอิง ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK 16 และมีการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ชิดขอบทั้ง 2 ด้าน (Thai Distributed) โดยไม่ต้องมีการเว้นบรรทัดระหว่างย่อหน้า (ไม่ต้องเคาะบรรทัดเมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่)

(เว้น 1 บรรทัด ตัวปกติ ขนาด 16)

เอกสารอ้างอิง

1. บทความวารสาร (Articles in Journals)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อบทความ.\ชื่อวารสาร(ชื่อย่อ).\ปีพิมพ์;ปีที่(ฉบับที่):เลขหน้าเริ่มต้นบทความ-เลขหน้าสุดท้ายบทความ.

ตัวอย่าง

[1] Cayre OJ., Alba, D. and Biggs S. Hollow microspheres with binary colloidal and polymeric membrane: Effect of polymer and particle concentrations. Adv Powder Technol. 2010;21(1):19-22.

**กรณีบทความภาษาไทยให้ใส่ชื่อบทความตามที่ปรากฏ หากมีชื่อเรื่องแปลภาษาอังกฤษให้ใส่ชื่อเรื่องแปลไว้ในวงเล็บ [] เช่น

[2] พงษ์ศิลป์ แก้วรัตนศรีโพธิ์ และ ปนัดดา แสงแก้ว. การจำลองคุณลักษณะกังหันลมด้วยโปรแกรมแลปวิว [Simulation of Wind Turbine Characteristic Using LabVIEW]. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ม.ค.-มิ.ย. 2561;17(1):55-61.

2. หนังสือและเอกสารเฉพาะเรื่อง (Books and Other Monographs)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อหนังสือ.\ครั้งที่พิมพ์.\เมืองที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.

Format

[Number] Author.\Title of Book.\Edition of Book.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.

2.1 บทหนึ่งในหนังสือ (Chapter in Book)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่งบทที่อ้าง.\ชื่อบท.\ใน:\ชื่อบรรณาธิการ,\บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\เลขหน้าเริ่มต้นบท-เลขหน้าสุดท้ายบท.

Format

[Number] Author.\Title of Chapter.\In:\Editor,\editor.\Title of the Book.\Edition.\Place of Publication:\Publisher;\Year.\page.

2.2 วิทยานิพนธ์ (Dissertation)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อเรื่อง\วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต.\เมืองที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่:\ชื่อมหาวิทยาลัย;\ปีพิมพ์.

Format

[Number] Author.\Title\ [dissertation or master's thesis].\Place of Publication:\University;\Year of Publication.

2.3 หนังสือชุดที่มีหลายเล่ม (Volume) กรณีอ้างทุกเล่ม

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่งหรือชื่อบรรณาธิการ,\บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\ครั้งที่พิมพ์.\เมืองที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\จำนวนเล่ม.

Format

[Number] Author or Editor,\ editor.\Title of the book.\Editor of book.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\Number of volume.

2.4 หนังสือชุดที่มีหลายเล่ม (Volume) กรณีอ้างเล่มใดเล่มหนึ่ง

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่งหรือชื่อบรรณาธิการ,\บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\ครั้งที่พิมพ์.\ล.\หมายเลขเล่มที่อ้าง,\เมืองที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\จำนวนหน้าเล่มที่อ้าง.

Format

[Number] Author or Editor,\ editor.\Title of the book.\Editor of book.\vol.\Number of volume,\Place of Publication:\ Publisher;\Year of Publication.\ Number of book page.

2.5 หนังสือชุดที่มีหลายเล่มและมีชื่อเรื่องแตกต่างกันในแต่ละเล่มแต่มีผู้แต่ง/บรรณาธิการคนเดียวกัน (Volume with a Separate title but without Separate Authors/Editors) กรณีอ้างเล่มใดเล่มหนึ่ง

รูปแบบ

[หมายเลข] ชื่อบรรณาธิการ,\บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\ครั้งที่พิมพ์.\ล.\หมายเลขเล่มที่อ้าง,\ชื่อเรื่องเล่มที่อ้าง.\เมืองที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\จำนวนหน้าเล่มที่อ้าง.

Format

[Number] Editor,\ editor.\Title of the book.\Editor of book.\vol.\Number of volume,\title.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\ Number of book page.

2.6 รายงานการประชุม (Conference Proceedings)

รูปแบบ

[หมายเลข] ชื่อบรรณาธิการ,\บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\ชื่อการประชุม;\วัน\เดือน(ย่อ)\ปีที่ประชุม;\สถานที่จัดประชุม.\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.

Format

[Number] Editor,\editor.\Title of the book.\Name of conference;\YY\MM\Year of conference;\Place of conference.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.

2.7 บทความในรายงานการประชุม (Conference Paper)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่งบทที่อ้าง.\ชื่อบท.\ใน:\ชื่อบรรณาธิการ, \บรรณาธิการ.\ชื่อหนังสือ.\ชื่อการประชุม;\วัน\เดือน(ย่อ)\ปีที่ประชุม;\สถานที่จัดประชุม.\สถานที่พิมพ์:\ สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\เลขหน้าเริ่มต้นบท-เลขหน้าสุดท้ายบทที่อ้าง.

Format

[Number] Author of reference chapter.\Chapter title.\In:\Editor,\editor.\Book name.\Name of conference;\YY\MM\Year of conference;\place of conference.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\page.

3. สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ (Other Published Material)

3.1 บทความหนังสือพิมพ์ (Newspaper Article)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อบทความ.\ชื่อหนังสือพิมพ์.\วัน\เดือน(ย่อ) \ปีพิมพ์;หน้าปรากฏ.

Format

[Number] Author.\Title.\Title of Newspaper.\YY\MM\Year of Publication;Pages.

3.2 สื่อทัศนวัสดุ (Audiovisual Material)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อเรื่อง\ [วิดิทัศน์].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.

Format

[Number] Author.\Title.\[videocassette]\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.

3.3 พจนานุกรมและงานอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน (Dictionary and Similar References)

รูปแบบ

[หมายเลข] ชื่อพจนานุกรม.\พิมพ์ครั้งที่.\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\คำศัพท์;\เลขหน้าที่ปรากฏคำศัพท์.

Format

[Number] Name of Dictionary.\Edition of book.\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\Words;\page.

4. สิ่งพิมพ์ที่ยังไม่มีการตีพิมพ์ (Unpublished Material)

4.1 เอกสารกำลังจัดพิมพ์ (In Press or Forthcoming)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อบทความ.\ชื่อวารสาร.\กำลังจัดพิมพ์\ปีพิมพ์.

Format

[Number] Author.\Title.\Title of Journal.\ Forthcoming\ Year of Publication.

4.2 เอกสารที่นำเสนอในการประชุม (Papers Sessions Presented at Meetings)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อเรื่อง.\เอกสารนำเสนอในการประชุม:\ชื่อการประชุม;\วัน\เดือน(ย่อ)\ปีที่ประชุม;\สถานที่ประชุม.

Format

[Number] Author.\Title.\Paper presented at:\title of meeting;\YYMM\Year of meeting;\Place of meeting.

4.3 โปสเตอร์ที่นำเสนอในการประชุม (Posters Sessions Presented at Meetings)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อโปสเตอร์.\โปสเตอร์ที่นำเสนอในการประชุม:\ชื่อการประชุม;\วัน\เดือน(ย่อ)\ปีที่ประชุม;\สถานที่ประชุม.

Format

[Number] Author.\Title of poster.\Poster session presented at:\Title of meeting;\YYMM\Year of meeting;\Place of meeting.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Material)

5.1 บทความวารสารบนอินเทอร์เน็ต (Journal Article on the Internet)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อบทความ.\ชื่อวารสาร\อินเทอร์เน็ต.\ปีพิมพ์\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี;\ปีที่(ฉบับที่):เลขหน้า[หรือจำนวนหน้า].\จาก:\URL.

Format

[Number] Author.\Title of Article.\Title of Journal.\[Internet].\Year of Publication\[cited YYMM\DD];Volume(Issue):page.\Availability From:\URL.

5.2 เว็บไซต์บล็อก (Blogs)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อบล็อก\อินเทอร์เน็ต.\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.\ปีพิมพ์- \\\[สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี].\จาก:\URL.

Format

[Number] Author.\Title of Blog.\[Internet].\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.

5.3 โฮมเพจ/เว็บไซต์ (Homepage/Web Site)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อเรื่อง\[อินเทอร์เน็ต].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์\ปรับปรุงเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี;\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี.\จาก:\URL.

Format

[Number] Author.\Title.\[Internet].\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\

[updated\YY\MM\DD];\cited\YY\MM\DD].\Availability from:\URL.

5.4 เอกสารเฉพาะเรื่องบนอินเทอร์เน็ต (Monograph on the Internet)

รูปแบบ

[หมายเลข] ผู้แต่ง.\ชื่อเรื่อง\[อินเทอร์เน็ต].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์\สืบค้นเมื่อวันที่ เดือน(ย่อ) ปี).\จาก:\URL.

Format

[Number] Author.\Title.\[Internet].\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\

[updated\YY\MM\DD].\Availability from:\URL.

5.5 การอ้างส่วนหนึ่งของโฮมเพจ/เว็บไซต์ (Part of a Homepage/Web Site)

รูปแบบ

[หมายเลข] ชื่อโฮมเพจ\[อินเทอร์เน็ต].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์.\ชื่อเรื่องของส่วนที่นำมาอ้าง;\ปีพิมพ์ของส่วนที่นำมาอ้าง\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี;\[ประมาณ XX น.]\จาก:\URL.

Format

[Number] Title of Homepage.\[Internet].\Place of Publication:\Publisher;\Year of Publication.\ Title

Part of Homepage;\Year Part of Homepage [updated\YY\MM\DD];\updated\YY\MM\DD].\Availability from:\URL.

5.6 ฐานข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Database on the Internet)

รูปแบบ

1. รูปแบบฐานข้อมูลแบบเปิด (Open Database)

หมายเลข. ชื่อฐานข้อมูล\[อินเทอร์เน็ต].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีพิมพ์ - \\\[ปรับปรุงเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี;\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี].\จาก:\URL.

Example

[1] X. WHOSIS: WHO Statistical Information System [Internet]. Geneva: World Health Organization. c2007 - [cited 2007 Feb 1]. Available from: <https://www.who.int/whosis/en/>.

2. รูปแบบฐานข้อมูลแบบปิด (Close Database)

หมายเลข. ชื่อฐานข้อมูล\[อินเทอร์เน็ต].\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์;\ปีเริ่มต้นเผยแพร่\–\ปีสุดท้าย\ปรับปรุงเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี;\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี.\จาก:\URL.

Example

[1] X. Jablonski S. Online Multiple Congenital Anomaly/Mental Retardation (MCA/MR) Syndromes [Internet]. Bethesda (MD): National Library of Medicine (US); c1999 [updated 2001 Nov 20; cited 2002 Aug 12]. Available from: https://www.nlm.nih.gov/archive//20061212/mesh/jablonski/syndrome_title.html.

5.7 การอ้างส่วนหนึ่งของฐานข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Part of a Database on the Internet)

รูปแบบ

หมายเลข. ชื่อฐานข้อมูล\อินเทอร์เน็ต.\ชื่อเมือง:\ชื่อสำนักพิมพ์.\ปีเริ่มต้นเผยแพร่ -\\\ชื่อเรื่องของส่วนที่นำมาอ้าง\สืบค้นเมื่อวันที่\เดือน(ย่อ)\ปี];\[ประมาณXXน.].\จาก:\URL

Example

[1] X. MeSH Browser [Internet]. Bethesda (MD): National Library of Medicine (US); 2002 -. Meta-analysis [cited 2008 Jul 24]; [about 2 p.]. Available from: https://www.nlm.nih.gov/cgi/mesh/2008/MB_cgi?mode=&index=16408&view=concept MeSH Unique ID: D017418.